

سړی په څه باندې ژوندی وي؟!

څوک چې د مینې خاوند وي هغه د خدای په منځ کې وي او د خدای یوه
څرېکه هم د هغه په منځ کې وي، ځکه چې خدای سراسر مینه ده

لیو ټولستوی

له ترکی څخه ژباړه

محمد شاهد سافر

Ketabton.com

بنی آدم اعضای یک دیگرند
که در آفرینش ز یک گوهرند

چو عضوی به درد آورد روزگار
دگر عضوها را نماند قرار

تو کز محنت دیگران بی غمی
نشاید که نامت نهند آدمی

- سعدی شیرازی، قرن ۱۳ م

سړی په څه باندې ژوندی وي!؟

څوک چې د مینې خاوند وي هغه د خدای په منځ کې وي او د خدای یوه
څرېکه هم د هغه په منځ کې وي، ځکه چې خدای سراسر مینه ده

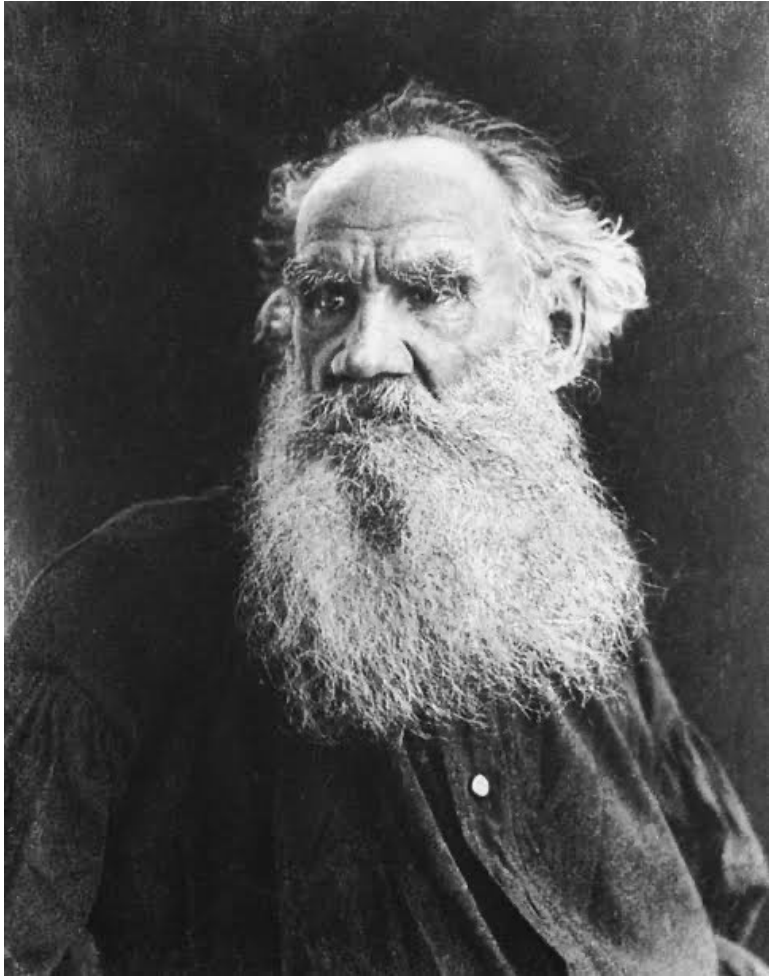
لیکوال: لیو ټولستی

ژباړه: محمد شاهد صافی

چاپ کال: ۱۳۹۹ ل / ۲۰۲۰ ز

چاپ شمېر: ۱۰۰۰ ټوکه

چاپ ځی: اسد دانش مطبعه- کابل / ۰۷۸۸۰۴۲۸۲۱

لبو نيكولا يويچ تولستوى

۱۹۱۰-۱۸۲۸

د ژباړن لنډه یادښت

ټولستوی د تزارې روسیې په ټولا ښار کې په یوې شتمنې کورنۍ کې وزېږېد. په ډېر ماشومتوب کې یې خپل مور و پلار له لاسه ورکړل، له خپلو نږدې خپلوانو سره لوی شو. په پېنځلس کلنۍ کې یې فرانسوي زده کړه او د «ولټېر» او «ژان ژاک روسو» کتابونه یې ولوستل او له دې دوو سترو فیلسوفانو څخه خورا اغېزمن شو. لومړی اثر یې په اته ویشتمو کلنۍ کې لیکلی چې د «ماشومتوب» په نامه یو رومان دی.

د نړۍ په ادبیاتو کې ټولستوی یو له هغو پیاوړیو څېرو څخه دی چې انسان ډېر ښه پېژني. همدا راز د هغه دا ځانگړتیا د نوموړي په ټولو آثارو کې لیدل کېږي. په دې لنډ، خو اغېزناک اثر کې هغه په داسې پوښتنو باندې غور کړی او په یوه فلسفي لید یې د کیسو په بڼه لیکلي دي چې خلک یې له پېړیو راهیسې د ځواب موندلو په لټه کې ول. ستاسې په لاس کې کتاب له څلورو کیسو جوړ دی چې د انسان د

ښېگڼو، بدنیتۍ، تواضع او حرص په اړه شهکار کیسې دي او په هر وخت کې د هر چا لپاره د یوه لارښود په توګه ګټه ترې اخیستل کېدای شي.

انسان په ژوند کې څه ته اړتیا لري؟

انسان ولې ژوند کوي؟

انسان ته نه ورکړل شوي شيان څه دي؟

له څه سره ژوند ښکلی کېږي؟

انسان له څه سره ژوندی دی؟

دا هغه کتاب دی چې دې ټولو مغشوشوونکیو پوښتنو ته ځوابونه پکې موندلی شئ.

پدې هیله چې له لوستلو یې خوند واخلي.

درنښت مو غواړم

محمد شاهد صافی

سړی په څه باندې ژوندی وي؟

د سیمون په نامه یو بوټ جوړوونکی و چې نه یې ځمکه خپل وه او نه یې کور. هغه خپل بڼځې او ماشومانو سره په یو کلیوالي کوډله کې ژوند کوه او بوټ جوړولو سره یې خپل ژوند مخ ته وړه. په لږه بیه یې کار کوه خو مجبور و چې د یو څه خوړلو لپاره کار وکړي. سیمون او د هغه بڼځې ژمي لپاره یوازې یو دانه کوټ درلود، هغه هم ډېر شلېدلی و. دوه کاله و چې سیمون غوښتل تر څو د نوي کوټ لپاره د پسه پوستین واخلي. مخکې له دې چې ژمی پیل شي یو څه پیسې یې ټولې کړې وې: درې ربله چې د مېرمن په دخل کې یې ساتلې وې، او د هغه تر څنگ د ځینو کلیوالو پېرودونکو پنځه ربله او شل کپیکه پور هم و. یو سهار د پسه پوستین اخیستو لپاره کلي خوا ته د تگ لپاره چمتو کېده. په کمیس باندې یې د خپل بڼځې نری جمپر واغوست او د هغه په سر یې هم خپل تکه اي جمپر واغوست. درې ربله یې خپل په جیب کې کېښودل او ځان لپاره یې له ونې څخه یو اوږد لرگی مات کړ خو ورنه په لاره کې گټه واخلي. وروسته له سهارنۍ یې خپل مزل پیل کړ. ځان سره یې داسې فکر وکړ: «پنځه ربله پور چې مې پاتې دی اخلم او ورسره دا درې ربله گډوم، دا به د ژمنې پوستین اخیستلو لپاره بس وي.»

کلي ته ورسېد او د يو پوراوړ کليوال کور خوا ته يې غږ وکړ خو کليوال په کور کې نه و. تېره اونۍ هم کله چې ورغلی و د همدا کليوال بڼڅې ورسره ژمنه کړې وه چې په راتلونکې اونۍ کې به يې پور ورکړي، خو اوس په کور کې نه و. وروسته بيا سيمون د يو بل پوراوړ کليوال کور خوا ته غږ وکړ خو هغه هم قسم وخوړ چې پيسې نلري. ورته يې يوازې د موجي گری د اوجورې په توگه شل کپيکه ورکړل. وروسته سيمون بازار ته ولاړ. هڅه يې وکړه چې په پور باندې د پسه پوستين واخلي خو پلورونکي په هغه باور و نه کړ.

ورته يې وويل: «لومړی پيسې راوړه، بيا نو هر پوستين چې غواړې غوره يې کړه. ايا ته پوهېږې چې پور ټولول يعنې څه؟» په همدې شان سيمون يوازې وکولای شو چې د موجي گری په مقابل کې شل کپيکه؛ سره د يو جوړه زاړه او شلېدلو بوتانو چې يو بل کليوال ورته وړيا ورکړل، تر لاسه کړي.

سيمون بد احساس درلود. په شل کپيکه يې ودکا واخيست او پرته له دې چې پوستين واخلي کور ته راستون شو. سهار يې ساړه شوي و، خو اوس - که څه هم د پسه له پوسته جوړ کوټ نلري - خو بيا هم له دې کبله چې ودکا يې څښلې و، ځان يې گرم و. وروسته نو ځان سره په لوړغږ غږېده.

۱

هغه ویل: «پوستین نلرم خو ښه گرم شوم. یو څاڅکې مې وڅښه، اوس مې په ټولو رگونو کې گرځي. د پسه پوستکي ته اړتیا نلرم. زه همداسې ښه یم او د هېڅ څه اندېښنه نه لرم. ځکه چې زه همداسې یو سږی یم! د هېڅ څه پروا نلرم. نو پرته له پوستینه هم ژوند کولای شم. هېڅ ورته اړتیا نلرم. هو، سمه ده چې ښځه به مې په اندېښنې شي. هو، رښتیا هم دا ډېر بد وضعیت دی چې انسان ټوله ورځ لکه خره وگرځي او هېڅ څه و نه گټي. ودرېره! که هغه پیسې دې راته را نه وړي، زه به خامخا تا سره کار لرم، که مې پرېښودې زه به سږی نه یم. دا نو څنگه چل دی؟! ما ته شل کپیکه راکوي! زه به په دا شل کپیکو څه وکړم؟ په یو ځل کې پرې شراب اخلم او څښم یې! وایي چې په بد وضعیت کې یم... نو زه څه؟ ته خو د یو کور خاوند یې، خو دانې څاروي او نور هر څه لرې؛ خو زه یوازې همدا څه چې مې په ځان کې دي لرم! ته خپل خوراک په خپل ځمکه کې کرلی شي خو زه اړ یم څو هره دانه د غنمو په بیه واخلم. هر څه چې وکړم بیا هم اړ یم چې هره اونۍ د ډوډۍ اخیستلو لپاره درې ربله نور هم مصرف کړم. هره ورځ کله چې کور ته ځم، که ټوله ډوډۍ خوړل شوې وي، اړ یم چې لکه خره یو نیم ربله نور پیدا کړم. د دې لپاره زما پور راکړه او ډېرې کړتې مه وایه.»

سیمون په دا مهال کې د واپ په څنگ کې یو عبادتځي ته مخ په رسېدو و. له ورايه یې ولید چې د عبادتځي په شا کې یو تک سپین توکی شته. نه پوهېد چې څه دی خو ورته یې کتل. لمر هم مخ په لوېدو و. «مخکې خو په دې ځای کې هېڅ کومه سپین کانی نه و. آیا دا یو غویه دی؟ نه دا د غویه په څېر ندی. ککره یې لکه د انسان ده، خو ډېره زیاته سپینه ده. نو یو انسان به هلته څه کوي؟»

کله چې نور هم نږدې شو هر څه ورته ښکاره شول. بوټچوړوونکی حیران و خو دا په رښتیا هم یو انسان و، لغړ ناست و. د عبادتځي په لور یې مخ و او هېڅ نه ښورېده. بوټچوړوونکی وېرېدلی و. په دې توگه یې فکر کوه: «دا سړی کوم چا مړ کړی، بیا یې لوڅ کړی او هلته یې خوشې کړی. که په دې کار کې لاسوهی وکړم خامخا به په بلا کې اخته شم.»

خپل لارې ته یې دوام ورکړ. د عبادتځي له مخې نه تېر شو. د سړي له څنگه تېر شو او داسې وښودل چې هېڅ څه یې نه وي لیدلي. سیمون وړاندې ولاړ. لږ چې نور هم وړاندې شو خپل مخ یې شا ته واړو تر څو وگوري. دا ځل یې ولید چې نور د سړي ککره د عبادتځي په لور نده، بلکې خپل ککره یې اړولې او هغه ته گوري. بوټچوړوونکی دومره وېرېدلی و چې هېڅکله دومره نه و وېرېدلی. ځان سره یې وویل: «نه پوهېږم چې بېرته د هغه څنگ ته وگرځم که خپلې لارې ته مې

دوام ورکړم. که د هغه څنگ ته بېرته ولاړ شم کېدای شي چې خورا وېرجنې پېښې منځ ته راشي. څوک پوهیږي چې دا سږی به څوک وي؟ کېدای شي چې دلته د ښه نیت لپاره نه وي راغلی. که چېرې د هغه څنگ ته ولاړ شم دا شونې ده چې په ما به برید وکړي او ما له ستوني څخه ونیسي. بیا به ورنه خلاصېدای هم نشم. هېڅ که هم و نشي، زما لپاره به یو بار شي. زه به په یو لغړ سږي څه وکړم؟ دا خپلې وروستۍ جامې مې خو ورته ورکولای شم. خدای دې ما وبخښي خو زه دومره کولای شم چې له دې ځایه لېرې شم.»

بوټجورونکی همدا فکرونو سره په خپل مزل روان و او عبادتځای یې شاته پاتې کړ... ناڅاپه یې وجدان ټکان وخوړ او ځای پر ځای ودرېد. ځان سره یې وویل: «ته څه کوې ای سیمونه؟ کېدای شي چې هغه سږی ومري او ته ډارن ورنه تښتې؟ دومره شتمن شوې چې د غله نه ډارېږي؟ آه سیمونه دا ډېر د شرم ځای دی!»

په دې توگه بېرته واورېد او د سږي خوا ته بېرته نږدې شو.

۲

کله چې سیمون پردې سړي ته نږدې شو هغه ته یې وکتل. هغه ځوان او پیاوړی ښکارېد. په ځان باندې یې د کوم ټپ نښه نه وه؛ ښکارېده چې ډېر وېرېدلی و او ساړه یې کېدل. ځای پر ځای ناست و. دومره ناتوانه برېښېده چې چا به ویل آن سترگې نشي پورته کولای. کله چې سیمون ورته نږدې شو، سړی وینې شو. سترگې یې پرانیستې، بیا د سیمون څېرې ته ځیر شو. د هغه همدا لیدل بس شول څو سیمون ورباندې مهربانه شي. سیمون هغه زاړه بوتان چې په لاس کې یې و په ځمکې باندې واچول او کمر بند یې خپل پرانیست، هغه یې په بوتانو کېښود او خپل تکه ای جمپر یې ویسته.

هغه وویل: «د خبرو وخت ندی، راځه دا جمپر دې په ځان کې کړه!» همداسې سیمون پردی سړی له لاسه ونيو او مرسته یې ورسره وکړه تر څو په پښو ودريږي. د سیمون پام شو چې د سړي ځان پاک او روغ دی. لاس او پښې یې سمې وې او څېره یې ښه او مهربانه ښکارېده. له جمپره یې لاسونه تېرولای ونشول. بیا سیمون ورسره مرسته وکړه څو خپل لاسونه تېر کړي. جمپر یې د سړي په ځان کې ښه وپوښوه، بیا یې کمر بند د سړي په ملا کې وټړه.

سیمون آن خپل شلېدلې خولې هم د سړي په سر کېښوده خو اوس بیا خپل سر یې په سر و شو. داسې یې فکر وکړ: «زه خورا پک یم خو هغه چنگچنگي وېښتان لري.» بیا یې خپله خولې بېرته خپل په سر کېښوده. فکر یې وکړ چې دا به لا ښه وي چې ورته د پښو پټولو لپاره کوم څه ورکړم او سړی یې کېښناوه. هغه زاړه بوتان چې په لاس کې یې و د هغه په پښو کړل. «دا دی ملگریه، اوس به تود شې. نور شیان وروسته سمیري. د گرځېدلو وسه لري؟»

سړی په پښو ودرېد او په ډېره مینه یې سیمون ته وکتل، خو هېڅ څه یې و نه ویل.

سیمون وویل: «ولې نه غږېږې؟ دا ځای دومره سوړ دی چې پکښې اوسېدلای نشې، باید کور ته ولاړ شو. هله، زما عصا ځان سره واخله. که ځان دې ضعیف احساسوې په ما تکیه وکړه. هله نو.»

سړی په کراره وگرځېد. په آسانی روان و او شاته هم نه پاتې کېده.

سیمون ورنه وپوښت: «ته له کوم ځایه راغلی یې؟»

«له دې ځایونو څخه نه یم.»

«ما هم همداسې فکر وکړ، د دې ځای ټول خلک پېژنم. نو ته د

عبادتځي شاته څرنگه ولوبېږي؟»

«دا ویلی نشم.»

«کوم چا درسره بد چلند کړی؟»

«نه هېڅ چا ما سره بد چلند ندی کړی. خدای ما ته سزا راکړې.»

«بېشکه چې خدای په هر چا واکمن دی. خو بیا اړ یو چې استوگنځای
او خواږه خپله وموندو. ته غواړې چې چپرته اوسې؟»

«زما لپاره ټول ځایونه په یو شان دي»

سیمون دې خبرې ته حیران شو. سړی لکه غل نه ښکارېد او په
ادب غږېده. خو بیا هم د خپل ځان په اړه یې هېڅ څه نه ویل. سیمون
له دې سره سره داسې فکر وکړ:

«څوک پوهیږي چې دا څوک دی؟» وروسته یې پردی ته وویل: «نو ما
سره یو ځای زما کور ته ولاړ شه، لږ تر لږه خو یو څه به دې وپېژنم.»

بیا سیمون او پردی د کور په لورې روان شول. باد ډېر و. سیمون په
سینه کې ساړه احساسول. نور نو د شرابو اغېز پرې پاتې نه و او د
سړېدلو حس بېرته پرې راغلی و. خپله پوزه یې وڅښله. ځان سره یې

سړی په څه باندې ژوندی وي؟! / ۱۵

فکر کوه: «دا دی... واخله د پسه پوستین! له کوره د پسه پوستین اخیستلو لپاره ووتم خو اوس آن پرته له خپل زور جمپره بېرته کور ته ستنېږم. سر بېره پر دې بیا خپل ځان سره یو لغړ سړی هم وړم. ماتریونا به په دې وضعیت هېڅ خوبه نه شي!»

کله چې یې د ښځې په هکله فکر وکړ خواشینی شو. خو بیا د پردې سړي حال یې په یاد شو چې څنگه بې وزله پروت و او ورته یې کتل.

۳

د سیمون مېرمن هغه ورځ ټول کارونه د وخته پای ته رسولی و. لرگي یې مات کړي و، اوبه یې راوړې وې، ماشومان یې ماږه کړي و، خپله یې هم خواږه خوړلي و او اوس ناسته وه او په دې فکر کې وه چې څه وخت ډوډۍ پخه کړي. نه پوهېده چې آیا اوس یې پخه کړي که سهار. ځکه چې لا یوه برخه د ډوډۍ پاتې وه.

ځان سره یې دا فکر وکړ: «که سیمون په بازار کې کوم څه خوړلي وي او شپې هم ډېر څه و نه خوري، نو یوې بلې ورځ لپاره مو هم همدا ډوډۍ بسپري.»

د ډوډۍ پاتې برخه یې څو ځله خپل لاس سره وتلله. ویې ویل: «نن بله نه پخوم. یوازې د یوې ډوډۍ پخلو لپاره اوږه پاتې دي. باید جمعې ورځې پورې همدا مو بس شي.»

ماتریونا ډوډۍ په ځای کړه او بېرته کښېناسته. د خپل مېړه د کمیس گنډلو ته یې پیل کړ. په دا فکر وه چې همدا اوس چې خپله په دا کار بوخته ده مېړه یې هم پوستینونه اخلي.

سړی په څه باندې ژوندی وي؟! ۱۷

«پلورونکی به انشالله هغه و نه غولوي. زما گران مېړه ډېر پاک او ساده سړی دی؛ هېڅ څوک نه غولوي، خو آن یو ماشوم هم هغه غولولای شي. اته روبله خورا بڼې پیسې دي... په دا پیسو باندې بڼه پوستینونه اخیستل کيږي. که څه هم پلنډ پوستینونه نشي اخیستلای خو د ژمي لپاره مناسب پوستینونه اخیستلای شي. تېر کال پرته له تود پوستینه ژمی تېرول زښت گران و. آن د سمندرغاړې ته تللای و نه شوم، بهر وتل هم آسانه نه و. دواړه به یو ځای دباندې نه شوو وتلای. ځکه چې کله چې یو کس مو بهر وتلو، څه چې مو درلود اغوستل مو نو څه نه پاتې کېدل تر څو بل یو هغه واغوندي.

نن سهار خو سیمون ډېر وختي ندی تللی خو بیا هم اوس بیخي مانېام شو، باید اوس راشي. هیله لرم چې حسابونه ورنه نه وي گډوډ شوي!»

کله چې ماتریونا په دې فکرونو کې ډوبه وه د دروازې څخه د پښو غرونه راغلل. بیا یو کس دننه راغی. ماتریونا ستنه په همغه تکه کې ونښلوله او د دروازې خوا ته ولاړه. هلته یې دوه سړي ولیدل: سیمون سره له یو بې خولۍ، د زرو بوتانو خاوند یو سړی.

ماتریونا پوه شوه چې د مېړه نه یې د شرابو بوی ځي.

«دا دی! بیا یې شراب څښکلي.»

بیا کله چې خپل مېړه یې پرته له جمپره او تش لاسی ولید چې شرمېدلی او غلی و، نامیده شوه. فکر یې کوه چې په ټولو پیسو یې

شراب خښکلي او يو ناپېژانده سړي سره بېرته راستون شوی.

ماتريونا هغوی ته لاره ورکړه تر څو کور ته ننوځي. هغه هم ورپسې ولاړه. ويې ليد چې پردی ځوان او تکړه دی او د مېړه چمپري يې هم د هغه په ځان کې دی. په ځان کې يې کوم بل کميس هم نه ښکارېد. ټول دننه ننوتل. پردی نه ښورېده او نه يې سترگې پورته کولې. ماتريونا فکر کوه چې هغه سم سړی ندی نو ځکه وېرېږي.

ماتريونا خپل وريزې پورته کړې او بيا د تنور څنگ ته ودرېده. بيا په تمه شوه او ننداره يې کړ چې هغوی اوس څه کوي.

سيمون خپل خولې وباسته او خپل په ځای کې کښېناست. داسې چلند يې کاوه چې هېڅ هم نه وي شوي.

«راشه ماتريونا، که د شپې خواړه چمتو وي راوړه چې ويې خورو.»

ماتريونا ځان سره وبنگېده خو هېڅ و نه ښورېده. لومړی يې يو سړي ته وکتل، بيا يې بل ته. بيا يې يوازې خپل سر وښوروه. سيمون وليد چې ښځه يې په غوسه ده، خو ځان يې په نا پوهۍ ونيو. لکه دا چې هېڅ هم نوي شوي، پردی يې له مړونده ونيو او ورته يې وويل: «کښېنه ملگرېه چې په گډه خواړه وخورو.»

پردی په څوکی کښېناست.

سیمون له ماتریونا نه پوښتنه وکړه:

«زموږ لپاره دې د خوړلو لپاره کوم څه ندی چمتو کړي؟»

ماتریونا نور هم په غوسه شوه. «ما خواړه تیار کړي دي، خو ستاسو لپاره نه. داسې ښکاري چې تا شرابو سره خپل ماغزه هم خوړلي. ته د پوستین اخیستو لپاره ولاړې، خو اوس چې بېرته کور ته راغلی یې آن خپل جمپر دې هم په ځان کې ندی. ځان سره دې یو لنډغر هم راوستی چې ښکاره ندی چې څوک دی. زه تاسو شرابیانو ته خواړه نلرم!»

«بس دی نو ماتریونا! بې له دې چې پوه شې سپکاوی مه کوه. که پوه شې چې دا څنگه یو سړی دی...»

«تا لا ما ته ندی ویلي چې په پیسو دې څه وکړل؟»

سیمون خپل له جمپره درې روبله واېستې او ویې ښود.

«دا دي پیسې دې. تریفونوف خپل پور را نه کړ، خو ژمنه یې وکړه چې په نږدې وخت کې یې راکوي.»

ماتریونا لاهم په غوسه وه. مېړه یې پوستین نه و اخیستی او سر بېره پر دې یې خپل یوازینی جمپر هم یو لغړ سړي ته ورکړی و. او هم یې کور ته راوستی و!

ماتریونا ژر د هغه له لاسه پیسې واخیستې او په جیب کې یې خپل کېښودې، بیا وغږېده. «زه تاسو لپاره خواږه نه لرم. زه نشم کولای خو د نړۍ ټول شرابیان ماږه کړم.»

«اې ماتریونا! لږ دې ژبه ونیسه. لومړی واوړه چې دا سړی څه وایي او څه ته اړتیا لري...»

«نېشه لڼدغر هم د خبرو شو... زه پر حقه وم چې تا سره مې نه غوښتل واده وکړم... ته یو شرابي یې. هغه وخت دې زما د مور هغه تکه چې ما ته ډالۍ کړې وه وپلورله او شراب دې پرې وڅښل، اوس دې هم د پوستین په پیسو شراب څښلي.»

سیمون هڅه وکړه خو خپلې ښځې ته ووايي چې هغه یوازې شل کپیکه مصرف کړي او ووايي چې څنگه یې دا سړی وموند... خو ماتریونا آن هغه نه پرېښود چې یوه خبره هم وکړي.

ماتریونا ډېره وغږېده او بیا د سیمون څنگ ته ولاړه او هغه یې له غاړې ونيو.

«زما جمپر راکړه! یوازینی جمپر چې لرم همدا دی! راکړه احمقه! بلا
دې په دا شیطان مخ شه!»

سیمون جمپر ویسته. ماتریونا جمپر ورنه کش کړ نو د جمپر گنډونه
وشلېدل. بیا یې قات کړ او خپل په اوږه یې واچو او د دروازې په لور
ولاړه. هغې غوښتل چې د باندې ووځي خو ناخاپه ودرېده. غوښتل یې
چې خپل غوسه پر هغوی خالي کړي، خو له بلې خوا نه یې هم
غوښتل چې پوه شي چې دا پردی څوک دی.

۴

ماتریونا ودرېده او وغږېده: «که دا سم سړی وای، هغه به لوڅ لغړ نه وای. ولې آن یو کمیس یې هم په ځان کې نشته؟ که هغه سم سړی وای تا به هرو مرو ويلي وای چې هغه دې له کوم ځایه پیدا کړ!»

سیمون وویل: «څه چې زه غواړم درته ووايم همدا دي... کله چې زه عبادتڅي ته ورسېدم دا مې هلته لغړ او یخ وهلی وموند. ما ځان سره ویل چې دا هوا خو د لوڅ کښېناستلو لپاره هېڅ مناسبه نده! بیا خدای وسیله شو چې زه یې څنگ ته ولاړ شم. که نه په همغه ځای کې به یې ساه ورکوله. نو ته خپله ووايه، ما به څه کول؟ زه نه پوهېدم چې پر هغه څه تېر شوي. د دې لپاره مې هغه ونیو او خپلې جامې مې ورته واغوستې، بیا مې کور ته راوست. دومره مه په غوسه کېږه ماتریونا. دا گناه ده. مه هېروه چې مور ټول یوه ورځ مرو!»

د ماتریونا پر خوله نور هم غوسه ناکې خبرې راتللي خو کله چې پردي ته یې وکتل غلې شوه. په څوکۍ کې ناست و، نه ښورېد، سر یې په گربوان ټیټ و، سترگې یې پټې وې او داسې ښکارېده چې همدا اوس درد ویني. ماتریونا غلې شوه. سیمون ورته وویل: «ماتریونا ته هېڅ د خدای مینه نه لري؟»

ماتريونا د هغه دا خبره واورېده. کله چې پردې ته يې ليدل ناڅاپه پرې مهربانه شوه. له دروازې څخه بېرته وگرځېده او د تنور نه يې د شپې خواړه ويستل. په مېز يې گېلاسونه کښېښودل او پکښې يې کواس واچو. بيا يې هغه وروستۍ برخه د ډوډۍ وباسته. په مېز يې کاشغې او پنډې کښېښودل.

هغه وويل: « که مو خواړه زړه ته کيږي ويې خورئ »
سيمون پردې خوړلو ته وبله.
ويې ويل: « راشه دلته کښېنه ځوانه. »
سيمون ډوډۍ توتېه کړه او په کاسو کې يې وړه کړه.

دواړو خوړل پيل کړل. ماتريونا د مېز څنگ کې کښېناسته، نښي لاس يې په مېز کښېښود او پردې ته يې وکتل.

ماتريونا پر پردې باندې زړه سوي وکړ او هغه پرې گران شو. بيا د پردې مخ روښانه شو او سترگې يې پورته کړې او ماتريونا ته يې وځاندل.

کله چې د شپې خواړه وخوړل شول نښې لوبښې ومينځې. بيا يې له پردې نه پوښتنې وکړې. ماتريونا وويل: « ته د کوم ځای نه يې؟ »

«زه له دې ځايونو څخه نه يم.»

«نو څنگه به کوره شوې؟»

«دا ویلی نشم.»

«آیا کوم چا لوت کړی یې؟»

«نه، خدای ما ته سزا راکړې.»

«ښه، او نو بیا هلته لوڅ لغړ پروت وي؟»

«هو، لغړ وم او نږدې و چې کنگل شم. سیمون زه ولیدم او په ما یې زړه وسوزو. خپل جمپر یې ویست او هغه یې ما ته واغوست. بیا یې زه دلته راوړم. تا هم په ما رحم وکړ او ما ته دې خواړه او څښاک راکړل. زه ستاسو مندوی یم، خدای به تاسو ته خامخا اجر و نه درکړي!»

ماتریونا په پښو ودرېده. د کړکۍ څنگ ته ولاړه تر څو هغه د سیمون زور کمیس چې گنده یې راوړي. هغه سره یې ورته یو پرتوگ هم راوړ.

هغې ویل: «گورم چې کمیس نه لري، دا دی. دا واغونده او هر ځای کې چې غواړې ویده شه، د بسترو په ځای کې یا د تنور په سر.»

پردي جمپر ویست او کمیس یې واغوست. بیا د بسترو په ځای کې پرېوت. ماتریونا شمع گله کړه او جمپر یې واخیست. د خوب لپاره د سیمون څنگ ته ولاړه.

ماتریونا پرېوته او جمپر یې په ځان واچو خو ویده کېدای و نه شوه. مدام د پردې په اړه یې فکر کوه.

که څه هم حیف یې راته چې هم د هغوی ورستی برخه د ډوډۍ یې خوږه، او هم کمیږي او پرتوگ یې وړیا واخیستل خو بیا هم کله چې د هغه مسکا یې په یادېده، زړه یې پرې سوزېده.

ماتریونا تر ډېره وینه وه، پام یې شو چې سیمون هم وینه دی.

«سیمونه!»

«څه؟»

«تاسو د ډوډۍ وروستی برخه هم خوږه او ما د سهار لپاره نور اوږه نه دي لاندې کړي. نه پوهېږم چې سبا څه وکړو. ستا په اند به سهار د گاونډۍ مارتا نه یوه برخه ډوډۍ په پور اخیستی وشم؟»
«که ژوندي وو خو یو څه به د خورلو هم پیدا شي.»

ښځه یو موده هېڅ و نه ښورېده. وروسته بیا وغږېده، «هغه د ښه انسان په شان دی، خو ولې مور ته نه وايي چې څوک دی؟»

«حتمن د دې لپاره کوم دلیل لري.»

«سیمونه؟»

«څه؟»

«مور تل هر څه وېشو خو ولې هېڅوک مور سره هېڅ هم نه وېشي؟»
سیمون نه پوهېد چې څه ځواب ورکړي، د دې لپاره غلی پاتې شو.
ويي ويل: «غږېدل به بس کړو» بیا یې شا واپوله او ویده شو.

۵

سیمون سهار وینښ شو. ماشومان یې لا تر اوسه ویده و، ښځه یې د یو برخه ډوډۍ اخیستلو لپاره د گاونډۍ کور ته ولاړه. پردی په څوکی یوازې ناست و او په ځان کې یې زوړ کمیښ او پرتوگ و. پردی سړی مدام پورته کتل. څېره یې د تېرې ورځې په پرتله ډېره روښانه وه. سیمون ورسره وغږېد، «ډېر ښه ملگریه. پوهېږې چې معده مو ډوډۍ غواړي او لوڅ ځان مو هم کالي. انسان اړ دی چې کار وکړي خو ژوندی پاتې شي. ته کوم کار زده لرې؟» «ستا کور کار زده دی؟»

دې ځواب سیمون ډېر حیران کړ، خو بیا هم هغه وویل: «انسان هر کار چې وغواړي زده کولای شي.» «هو، ټول انسانان کار کوي، زه به هم کار وکړم.» «نوم دې څه دی؟» «مېخیل.»

«ډېر ښه مېخیله. که نه غواړې چې د ځان په هکله وغږېږې سمه ده، دا ستا کار دی. خو اړ یې چې خپل ژوند خپله وگټي. په همدې شرط درته خواړه او استوگنځای درکولای شم.»

سږی په څه باندې ژوندی وي؟! / ۲۷

«خدای دې تاسو ته اجر ونه درکړي! ما ته یوازې ووايي چې څه وکړم؟
زه به یې زده کړم.»

سیمون تار واخیست، خپل په شست گوته کې یې تاو کړ او ښه یې
وپیچله.

«گوره! ډېر آسانه دی...»

مېخایل هغه وکتل او پوه شو چې څه وکړي. تار یې په خپل شست
گوته کې تاو کړ او ښه یې وپیچله.

بیا سیمون هغه ته د تارونو یو ځای کول هم زده کړل. مېخایل په دې

برخه کې هم له ځان نه چټکتیا ونښوده. وروسته سیمون ورته زده کړ چې څنگه د تار کوټونه ټول کړي او هغوی وگنډي. مېخیل دا هم په یو ځل کې زده کړ.

څه چې سیمون ورته ښودل هغه په یو ځل کې زده کول. درې ورځې وروسته یې داسې بوټانو گنډل چې چا به ویل آن ټول ژوند یې بوټ جوړولو سره تېر شوی. بې له دمه یې کار کاوه او لږ خواړه یې خوړل. کله چې کار یې پای ته رسېده غلی به ناست و او مدام به یې پورته کتل. ډېر په ندرت بهر تلو، یوازې د اړتیا پر مهال غږېده او هېڅکله یې ټوکې ټکالې نه کولې او یا نه خندېده. هېڅ چا نه و لیدلی چې وروسته له هغه لومړۍ شپې چې ماتریونا ورته خواړه ورکړي و، وځاندي.

۶

شپې او ورځې پرله پسې تېرې شوې او یو کال تېر شو. د یو کال په اوږدو کې مېخیل سیمون سره ژوند او کار وکړ. د مېخیل نوم هر چېرې خپور شوی و. ځکه چې هر چا به ویل چې د سیمون کارکوونکی میخیل تر ټولو ښه بوتان جوړوي. له همدې کبله د ټولو کلیو څخه خلک د بوت جوړولو لپاره سیمون ته تلل. په دې توګه د سیمون کار هم وده وکړه.

د ژمي په یوه ورځ کې چې سیمون او مېخیل په کار بوخت و یو درې آس لرونکې چین داره ګاډی د هغوی کوډلې مخې ته ودرېده. د

کړکۍ نه یې بهر وکتل، گاډۍ د دروازې مخې ته درېدلې وه. له دروازې څخه د پاکو جامو خاوند یو نوکر ښکته شو او دروازه یې پرانیسته.

بیا له گاډۍ نه سر تر پښو په پوستینونو پوښلی یو سږی ووته. تر کوډلې پورې په پښو ولاړ. ماتریونا والوته او دروازه یې پرانیسته. ښاغلي کوډلې ته پښه کښېښوده او کله چې دننه شو لږ پاتې و چې ککره یې په چت ولږېږي. خورا لوی و، له دې کبله د کوټې لویه برخه یې نیولې وه. سیمون له خپل ځایه جگ شو او په حیرانتیا یې سږی ته وکتل. تر اوسه پورې یې داسې څوک نه و لیدلی. سیمون لوړه ونه درلوده، مېخایل هم ډنگر و او ماتریونا لکه لرگي وچه وه. خو دا سږی داسې و چې له کوم بلې نړۍ څخه راغلی وي: سور مخ، لوی بدن او غوښي ته ورته غاړه یې درلوده. داسې ښکارېده چې سر تر پښو له وسپنې جوړ دی.

ښاغلي یوه ژوره ساه ویسته. بیا خپل پوستین یې ویست او په څوکۍ کېښاست.

وغږېد: «کوم یو مو د بوت جوړولو استاد یی؟»

سیمون وویل: «زه یم صیب»، وړاندې شو.

بیا ښاغلي خپل نوکر ځان څخه نږدې وغوښته.

«وه هلکه فدکا! چرم راوړه!»

نوکر وځغاست او یوه کڅوړه یې راوړه. ښاغلي کڅوړه واخیسته او په

مېز باندې يې کښېښوده.

ويې ويل: «گنډ پرانيځه،» نو کر ژر پرانيسته.

ښاغلي چرم وښود.

هغه وويل: «دې خوا وگوره بوتچور وونکيه، دا چرم گورې؟»

«هو صيب.»

«نو ته پوهېږې چې دا د څه چرم دی؟»

سيمون چرم وڅېړه. «دا ډېر ښه چرم دی.»

«هو، بلکل! اي نادانه، تا به آن خپل په ټول عمر کې داسې چرم نه

وي ليدلی. دا له آلمان څخه ځانگړی راوړل شوی. شل ربله يې بيه

ده.»

سيمون ووبرېد، «ما به داسې چرم چېرته ليدلی وای؟»

«هو، همداسې ده! اوس ووايه. آيا ته له دې نه زما لپاره بوتونو جوړولای

شي؟»

«هو صيب، جوړولای شم.»

ښاغلي پرې چيغه کړه: «جوړولای شي که نه؟ دا مه هېروه چې بوتان

د چا لپاره جوړوي او د چرم ارزښت څه دی! غواړم چې بايد يو کال

واغوستل شي، نه يې ډول خراب شي او نه يې گنډ وشليږي. که دا

کولای شي چرم واخله او پرې يې کړه؛ خو که دا نشي کولای ما ته

ووايه. که د يو کال په اوږدو کې وشليږي او يا خپل ډول له لاسه ورکړي

تا به بندي کړم. که په يو کال کې و نه شليږي او يا خپل ډول له لاسه

ور نه کړي تا ته به لس ربله درکړم.»

سیمون وپږېدلی و او نه پوهېد چې څه ووایي. د مېخایل خوا ته یې وکتل او د هغه په ځنگون یې ټونگه ورکړه. ورته یې وویل: «دا کار واخلو؟»

مېخایل په سر خوځولو هو کړ.

سیمون د مېخایل مشورې سره سم د یو کال په اوږدو کې د نه خرابېدونکو بوتانو جوړولو دنده ومنله.

ښاغلي خپل خدمتگار ځان ته رانږدې کړ. خپل کینه پښه یې ورته وړاندې کړه. د هغه نه یې وغوښتل تر څو کین بوت یې وباسي.

«اندازه مې واخه.»

سیمون د اتلسو انچو په اوږدو یو کاغذي بېلگه وگڼدله. کاغذ یې نرم کړ، بیا په ځمکه کېښناست؛ د دې لپاره چې د ښاغلي جورابه ککره نکړي خپل لاس یې د کار په لمنې پاک کړ او اندازه یې واخیسته. پښې یې اندازه کړې. بیا یې د پښې حلقه اندازه کړه. کله چې پښه یې اندازه کوله ویې لید چې دا کاغذ دې پښې لپاره ډېر لنډ دی، دومره لنډ و چې د پښې پورته برخې ته هېڅ نه رسېد.

«پام کوه چې د پښې پورته ځای ډېر پراخ و نه نیسي.»

بیا سیمون یوه بله بېلگه وگڼدله. ښاغلي خپلې گوتې د جورابو په منځ کې ښورولې او خپل شاوخوا خلکو ته یې وکتل. مېخایل یې ولید:

ویې پوښتل: «دا څوک دی؟»

«دا زما کارکوونکی دی. بوتان به هغه جوړ کړي.»

بناغلي وويل: «مه هېروه، يو کال يې اغوندم!»

سيمون هم مېخايل ته وليد او په دې يې پام شو چې مېخايل بناغلي ته نه گوري. مېخايل د بناغلي شا خوا ته گونبې ته کتل، لکه دا چې هلته يې کوم څوک ليدلي وي. مېخايل هلته يو څه موده وکتل. بيا ناڅاپه مسکی شو او مخ يې وځلېد.

بناغلي پرې چيغه کړه: «اې لوده ته څه ته خاندې؟ ښه به دا وي چې بوتان پر وخت جوړ کړي!»

مېخايل وويل: «هو بوتان به په وخت جوړ شي.»

بناغلي وويل: «ښه به شي،» بيا يې خپل بوتان او پوستين واغوستل او له دروازې څخه ووت. خو ټيټېدل يې هېر شول. نو ځکه يې سر په دروازې ولرېد.

بناغلي ښکښلې وکړې او خپل سر يې وگراوه. وروسته بيا په گاډۍ کې سپاره شول او ولاړل.

همدا چې سړی ولاړه سيمون وويل: «دا دی اصيل سړی! آن په تبر يې هم نشې وژلای. نږدې و چې دروازه ماته کړي خو خپل ځان ته يې هېڅ زيان و نه رسېد.»

ماتريونا وويل: «هو څوک چې داسې ښه ژوند ولري، دا عادي خبره ده چې دومره پياوړی وي. آن مرگی هم پرې اغېز نکوي.»

۷

وروسته سیمون مېخیل ته وویل: «کار مو واخیست خو په دې نه پوهېږو چې زموږ په گټه به وي که په زیان. چرم ډېر گران دی او ښاغلی هم خورا غوسه ناکه. په دې کار کې باید هېڅ تېروتنه و نه کړو. راشه، ستا سترگې زما نه لا نور هم چُستې دي. لاسونه دې هم زما نه چټک دي. ته اندازه واخله او بوتیانو ته ډول ورکړه او زه به گنډل وکړم.»

څه چې سیمون وویل مېخیل هم وکړل. چرم یې واخیست او په مېز باندې یې هوار کړ بیا یې دوه قاته کړ. هغه یې په چاږه پرې کړ. د پرې کولو پر مهال ماتریونا هم هغه ننداره کړ، د هغه په دومره چټکتیا حیرانه شوه. ماتریونا تل د بوتچورولو ننداره کړې وه خو دا ځل په دې پوه شوه چې مېخیل چرم د بوت چورولو سره سم نه پرې کوي بلکې په دایروي ډول یې پرې کوي.

غوښتل یې چې یو څه ووايي. خو ځان سره یې داسې فکر وکړ: «ښایي زما سم پام نه وي شوی چې ښاغلي څه ډول بوتیان وغوښتل. ښایي مېخیل په دې اړه زما نه ډېر وپوهیږي... باید ورسره کار و نه لرم.»

مېخیل د چرم پرې کول پای ته ورسول. وروسته یې تار واخیست تر څو یې وگنډي. خو هغه چرم د یو کونج څخه نه بلکې د دوه کونجونو

څخه وگنډه. حال دا چې د ښاغلي بوټان پکار و او دوه کونجه جوړښت د بوټانو لپاره مناسب ندی بلکې د خپلیو لپاره مناسب دی.

ماتربونا یو ځل بیا هکه پکه شوه خو بیا یې هم هېڅ و نه ویل. مېخایل تر غرمې پورې گنډل وکړل. سیمون د ډوډۍ خوړلو لپاره راغی. هغه ولیدل چې مېخایل د ښاغلي له چرمه خپلی جوړې کړي. سیمون «آه» ویست او ویې ویل: «هغه مېخایل چې په دا یو کال کې آن یو ځل هم تېروتنه نه وه کړې څنگه داسې لویه خطا وکړه؟»

ښاغلي له هغوی نه اوږده بوټان غوښتي و خو کوم قالب چې مېخایل جوړ کړی و د خپلیو لپاره و. ټول چرم حیف شو. «ښاغلي ته به څه ووايم؟ اوس به څنگه شونې وي چې دومره گران چرم واخلم او د دې په ځای یې کښېدم؟»

مېخایل ته یې مخ واړو، «ته څه کوي اې ملگریه؟ زه دې تباہ کړم! ته ښه پوهېدې چې ښاغلی اوږده بوټان غواړي. خو وگوره چې تا څه کړي!»

کله چې سیمون په میخایل باندې پټکې کولې دروازه وټکېده. هغوی له کړکۍ څخه بهر وکتل. یو آس لرونکی یې ولید چې خپل آس بندوي. دروازه یې پرانیسته. دا د ښاغلي همغه نوکر و، دننه راغی.

«ورځ مو پخیر.»

سیمون ځواب ورکړ: «ورځ پخیر. څنگه درسره مرسته کولای شو؟»

«آغلې زه د بوتانو په هکله لېرلی یم.»

«په بوتانو څه شوي؟»

«زما بادار نور ورته اړتیا نلري. هغه ومړ.»

«دا څنگه امکان لري؟»

«کله چې مور له دې ځایه ووتو آن دومره یې عمر و نه کړ چې تر کوره ورسېږي. په گاډۍ کې روان وو چې مړ شو. کله چې کور ته ورسېدو نورو نوکرانو هم مرسته وکړه خو ډېر دروند و. لکه بوجۍ په ځمکه وغورځېده. هغه نور مړ و. کلک پاتې و، نو ډېر گران و تر څو له گاډۍ نه یې وباستو. آغلې زما نه وغوښتل څو بوتجوړوونکو ته ووايم، هغه سړي چې بوتان غوښتي و او د دې لپاره یې چرم پرې ایښی و نور بوتانو ته اړتیا نلري. هغې وویل چې د مړي لپاره یې نرمې خپلۍ جوړې کړئ. ما ته یې وویل چې تر هغه پورې هلته پاتې شه چې خپلۍ جوړېږي. زما د راتگ لامل همدا دی.»

مېخایل د چرم ټوټې ټولې کړې او ویې تړلې. هغه نرمې خپلۍ یې چې جوړې کړې وې په یوبل وښلولې. هم خپلۍ او هم چرمونه یې خدمتگار ته وسپارل. سړي هغوی واخیستل او ویې ویل: «د ځان خیال ساتئ ماهر و بوت جوړوونکو، ورځ مو پخیر!» بیا ولاړ.

۸

دوه کاله نور هم تېر شول. دا شپږم کال و چې مېخایل سیمون سره ژوند کاوه. د مېخایل ژوندون په همغه شان دوام درلود. هېڅ ځای ته نه تلو، یوازې د اړتیا پر مهال غږېده او په دا شپږ کالو کې یوازې یې دوه ځلې خندلې وې: کله چې ماتریونا ورته خواړه ورکړل او کله چې بښاغلی ورکړه راغلی و.

سیمون د خپل کارکوونکي څخه ډېر خوښ و. هېڅکله یې ورنه نه پوښتل چې له کوم ځایه راغلی او له دې ډارېده چې مېخایل به یوه ورځ دا ځای پرېږدي او ولاړ شي.

یوه ورځ ټول په کور کې و. ماتریونا په تنور باندې دېگونه ځای پر ځایول، ماشومانو په چمن کې منډې رامنډې وهلې. سیمون د کړکۍ په څنګ کې ناست و او گنډل یې کول. مېخایل د بلې کړکۍ په څنګ کې ناست و او یو بوټ یې سرېښاوه.

یو له ماشومانو څخه د مېخایل کړکۍ ته نږدې شو. مېخایل هم خپل سر ورته تیب کړ.

«وګوره مېخایل تره! هلته یوه بښځه ده. دې خوا ته راروانه ده! دوه کوچنۍ نجونې هم ورسره دي! یوه جینۍ په پښه ګوډه ده.»

کله چې هغه د ماشوم دا خبره واورېده خپل کار یې نیمگړی پرېښود او په کړکۍ باندې ونښلېد. کوڅې ته ځیر شو.

سیمون هک پک شو. ځکه چې مېخایل مخکې له دې نه هېڅ کوڅې ته نه کتل. خو اوس په کړکۍ نښلېدلی و او کوم څه یې ننداره کول. بیا سیمون هم بهر وکتل. هغه هم ولید چې یوه د ښو جامو خاوندې ښځه او دوه ماشومان د هغوی کور خوا ته راروان دي. انجونو پوستي یالانونه اغوستي و. جینکیو دومره یوبل ته ورته والی درلود چې یوه تر بلې جلا کېدای نه شوه. خو د یوې کینه پخه گوډه وه او گوډه گرځېدله.

هغوی په برنډې پښه کېښوده، بیا کور ته نږدې شول. ښځې ور پرانیست، لومړی یې انجونې دننه کړې بیا خپله دننه شوه.

«ورځ مو پخیر ښکلو خلکو!»

سیمون وویل: «ورځ مو پخیر. هیله کوم دننه راشی، تاسو سره څه مرسته کولای شو؟»

ښځه د مېز په څنگ کې کېښناسته. دوه کوچنۍ انجونې یې د پښو څنگ کې ودرېدې. هغوی په کوډله کې له شته کسانو نه وېرېدلې وې.

«د دا دوه کوچنۍ انجونو لپاره یو-یو جوړه پسرلني بوتان مې پکار دي»

«ښه، دا کولای شو. که څه هم مور هېڅکله دومره کوچني بوتان نه دي جوړ کړي خو بیا هم جوړولای یې شو. هم گنډل شوي او هم نښلېدونکي بوتان جوړولای شو. زما کارکوونکی مېڅایل په دې کار کې خورا ماهره دی.»

سیمون مېڅایل ته وکتل او پوه شو چې د هغه فکر په کار باندې ندی. کار یې پرې ایښی و او کوچنی انجونو ته یې پام و. سیمون په دې حیران شو. انجونې په رښتیا هم خوږې وې. تورې سترگې یې درلودې، مخونه یې ښکلي و او سره انگي یې درلودې. په ځانونو کې یې هم ښایسته جامې او پوستیني شالونه و. خو سیمون لا هم پوه نه شو چې مېڅایل ولې ورته په دې شان لیدل، لکه دا چې هغوی پېژني. سیمون ښځې سره وغږېد او بیه یې وټاکله. وروسته له دې چې په بیه توافق وشو د اندازې اخیستو لپاره چمتو شول. ښځې لومړی ګوډه ماشومه په غیر کې ونيوله او ویې ویل: «د دې ماشومې څخه دوه اندازې واخلي، یو د ګوډې پښې لپاره او بل د روغې لپاره. د دې بلې جینې اندازه اخیستو ته اړتیا نشته. هغه په دې چې د دواړو پخې یو اندازه دي. ځکه چې دوی دواړه غبرګوني دي.»

سیمون اندازې واخیستې او ګوډې جینې سره یې خبرې پیل کړې. «څنگه داسې وشو؟ ته خو ډېره ښکلې جینې یې.»
ښځې ته یې وویل: «په همدې توګه وزېږېده؟»
«نه، مور یې پښه ورماته کړې وه.»

ماتريونا په خبره کې ننوته. غوښتل يې چې پوه شي چې دا ښځه څوک ده او دا ماشومان د چا دي. «آيا تاسو د دوی مور نه ياست؟»
«نه خور جانې، زه نه د دوی مور يم او نه هم دوی سره کوم خپلوي لرم. خو ما هغوی خپل بچي گڼلي او راباندې ډېر گران دي.»
«يعنې دوی ستاسو ماشومان ندي خو تاسو هغوی سره دومره ډېره مينه لرئ؟»

«څنگه کېدای شي چې ورسره مينه و نه لرم؟ دواړو ته مې خپلې شيدې ورکړي. ما هم يو ماشوم درلود چې په خپله مې زېږولای و. خو خدای هغه بېرته ځان څخه واخيست. ما خپل زوی سره ډېره مينه درلوده خو اوس دوی سره هم ډېره مينه لرم.»
«ښه نو دوی د چا ماشومان دي؟»

۹

ښځې هغوی ته ټوله کیسه وکړه.

«کابو شپږ کاله شول چې د دوی مور او پلار مړه شول. دواړه په یوه اونۍ کې مړه شول. پلار یې په سپشنې کې او مور یې په جمعې ورځ کې ښځ شول. دا یتیمان درې ورځې وروسته د خپل پلار له مړینې وڅېړېدل او مور یې هم آن یوه ورځ ژوندۍ پاتې نه شوه. زه او مېړه مې د دوی گاونډیان وو. زموږ او د دوی حوډلی گانې څنگ پر څنگ وې. د دوی پلار یو یوازې کس و، دنده یې په ځنگله کې لرگي ماتول و. یوه ورځ کله چې هغه ونه ماتوله، لویه ونه پرې نږدېلې وه. ونه د سړي په ځان غورځېدلې وه او کولمې یې ورته باستلې وې. یو څو ساعته ژوندی و خو مخکې له دې چې کور ته ورسول شي مړ شوی و. په همغه اونۍ یې مېرمن غبرگوني وزېږول... همدا کوچنۍ انجونې. هغه بې وزله او بې کسه وه. هېڅ څوک یې نه درلود چې ورسره پاتې شي. دوی یې په یوازې ځان وزېږول او په همغه شان یوازې مړه شوه.

په سبا یې زه لیدو ته ولاړم. خو کله چې زه کور ته ننوتم بېچاره ښځه مړه شوې وه او ځان یې کلک او سوړ شوی و. د ځانقندن پر مهال یې دا ماشومه په غېږ کې کلکه نیولې وه. ځکه یې پښه ورتپي کړې ده. وروسته نور کلیوال هم کولې ته راغلل، جسد مو ومیځه. بیا

مو دباندې وباسته او د هغه لپاره مو یو تابوت جوړ کړ او ښځه مو ښځه کړه. کلیوال ښه خلک و، ماشومان یوازې پاتې و او ټولو فکر کوه چې په ماشومانو څه وکړي؟ د هغوی په منځ کې یوازې زه وم چې د بل ماشوم خاوند وم. ما خپل بچي ته هم شیدې ورکولې. د دې لپاره دوی یې ما ته راکړل او ما هم ومنل. کلیوالو ما ته وویل: «ماری، اوس لپاره اینجونې ته واخله بیا راتلونکي کې به د هغوی لپاره یو حل لاره ومومو.»

ما لومړی روغې ته شیدې ورکولې او گوډې ته مې شیدې نه ورکولې. ځکه چې ډاډ مې نه درلود چې هغه به ژوندی پاتې شي. خو بیا ځان سره مې فکر وکړ چې ولې دا معصومه یتیمه وځوروم؟ زړه مې پرې وسو او هغه ته مې هم خپل شیدې ورکړې. په دې توگه خپل زوی سره مې یو ځای دوی دوه هم مړولې... درې واړه... په خپلو شیدو... زه هغه مهال ځوانه او پیاوړې وم، ښه خواږه مې خوړل او آن خدای ما ته دومره ډېرې شیدې راکړې وې چې بهېدې. کله به مې دوه وو ته په یو وخت کې شیدې ورکولې. چې یو یې مړېده بیا به د بل وار و. خو د خدای تقدیر داسې و چې دوی دواړه ژوندی وي او زما خپل زوی د دوه کلنۍ څخه مخکې ومړي. ما بل ماشوم و نه زېږو. مور سوکاله وو. مېړه مې د جوارو یو سوداگر و. ښه معاش یې درلود او زموږ ژوند پرې جوړ و. زه ماشوم نلرم خو که دوی هم راسره نه وای زه به ډېره یوازې وای! څنگه به دوی سره مینه و نه لرم؟ دوی زما ټول ژوند دي!»

په یو لاس باندې یې ګوډې ماشومې ته غېږه ورکړه او په بل لاس یې خپلې اوبنکې پاکې کړې.

ماتریونا ژوره ساه واخیسته او وغږېده: «دا خبره رښتیا ده چې وايي: «انسان پرته له مور او پلاره ژوند کولای شي خو پرته له خدایه ژوند نشي کولای.»

په دې حال کې کور داسې روښانه شو لکه لمر چې د کور منځ ته دننه شوی وي. رڼا د مېخایل د ناستې ځای څخه پورته کېده او ټولو هغه ته کتل. هغه لاس په ځنگون ایښی و او ناست و، پورته یې لیده او پر منځ یې مسکا وه.

۱۰

ښځه او جینکې ولاړې. مېڅایل په پښو ودرېد. وروسته بیا د سیمون او ماتریونا په مخه کې په ځنگانه کښېناست او دا یې وویل: «د خدای په امان صایب! خدای زه وبخښلم. ستاسو نه یوازینی هیله مې دا ده چې که ما کومه تېروتنه کړې وي ومې بخښئ.»

هغوی ولید چې په مېڅایل باندې رڼا ځلیري. سیمون له خپل ځایه پورته شو او د مېڅایل په مخه کې ټیټ شو او وغږېد: «مېڅایله، زه گورم چې ته یو عادي انسان نه یې. نه دې نیولی شم او نه دې څارلی شم. یوازې ما ته دا ووايه چې هغه وخت چې ته مې وموندې او کور ته مې راوړې، روحي حالت دې ډېر خراب و او کله چې مېرمن مې تا ته خواړه درکړل مسکې شوې او مخ دې روښانه شو. بیا کله چې ښاغلی راغی او بوټان یې وغوښتل بیا په خندا شوې او لا نور هم روښانه شوې. په آخر کې بیا اوس، کله چې دا ښځه خپلو دوه کوچنی لونیو سره راغله د درېیم ځل لپاره دې وخنډل او لکه لمر وځلېدې... ما ته ووايه مېڅایله، ستا خېره ولې په دې شان ځلیري او ولې یوازې درې ځله وځلېده؟»

مېڅایل ځواب ورکړ: «د هغه ځلېدو لامل مې دا و چې زه خدای سزایي کړی وم خو د اوسنۍ ځلا لامل مې دا دی چې خدای زه وبخښلم. خدای غوښتل چې زه په درېیو حقیقتونو پوه شم. ځکه نو ما درې ځله

وخندل. زه په دغو حقیقتونو باندې پوه شوم. په لومړي حقیقت باندې کله چې ستا نبځې په ما باندې زړه سوی وکړ پوه شوم. د دې لپاره مې مسکا کړې وه. په دویم حقیقت کله چې شتمن سږی د بوټ جوړولو لپاره راغلی و پوه شوم او بیا مې مسکا وکړه. اوس مې کله چې دا کوچنۍ جینکۍ ولیدې په درېیم او وروستي حقیقت پوه شوم او د دې له امله مې د درېیم ځل لپاره مسکا وکړه.»

سیمون وویل: «آیا ما ته وایلی شې چې خدای ولې تا ته سزا درکړه؟ او دا درې حقیقتونه څه دي؟ ووايه تر څو زه هم پرې پوه شم.»

مېخایل ځواب ورکړ: «خدای زه ځکه سزایي کړم چې ما د هغه له امر څخه سرغړونه وکړه. زه په جنت کې یو پرېښته وم. خدای زه ولېرلم تر څو د یوې نبځې ساه واخلم. ځمکې ته ښکته شوم او ولاړم یوه رنځوره ښځه مې ولیده چې یوازې پرته وه. غبرګوني ماشومان یې نوي زېږېدلي و. انجونې بېوزله وې او د خپل مور په څنګ کې بې خیاله پرتې وې خو ښځې نه شوای کولای چې هغوی خپلو سینو ته پورته کړي. بیا کله چې ښځې زه ولیدم پوهه شوه چې زه خدای لېرلی یم څو د هغه ساه واخلم. ما ته یې دا وویل: «اې د خدای پرېښتې! زما مېړه لږ موده وړاندې د یوې ونې لاندې شو او ومړ. نه مې خور، نه مې مور او نه مې خاله شته. هېڅ څوک زما د بېوزلو یتیمانو پروا نه لري. هیله کوم زما ساه مه اخله! پرېږده چې ماشومانو ته مې شیدې ورکړم، لویې یې کړم او لږ تر لږه وګورم چې هغوی خپل په پښو ګرځېدلای شي، بیا مې ساه واخله. ماشومان پورته له مور او پلاره ژوند کولای نشي.»

د هغې پر حال خپه شوم، بیا مې یوه ماشومه د هغې پر سینې تکیه کړه او بله مې د هغې په لاسونو کې کښېښوده. بېرته جنت ته والوتم او د خدای څنگ ته ولاړم. بیا مې خدای ته وویل: « ما و نه کولای شو چې د هغې مور ساه واخلم. مېرې یې د ونې لاندې شوی او مړ شوی. دوه دانې کوچني ماشومان لري او دعا یې وکړه چې ساه یې وانه خیستل شي. ویل یې چې پرېږده چې ماشومانو ته مې شیدې ورکړم خو هغوی لوی کړم او وگورم چې خپل په پښو گرځي. بیا یې وویل چې ماشومان پرته له مور او پلاره ژوند کولای نشي. د دې له امله مې د هغه ساه وانه خیسته.

خدای ما ته وویل: «ولار شه د مور روح واخله او په درې حقیقتو پوه شه! بني آدم سره یو ځای په ژوند کولو پوه شه! په دې پوه شه چې بني آدم ته څه ندي ورکړل شوي! په دې په شه چې سړی څه سره ژوند کوي! تر هغه بېرته جنت ته مه گرځه چې په دوی پوه شوي!»

وروسته بیا ځمکې ته ښکته شوم او د هغې مور ساه مې واخیسته. یو ماشوم یې له لاسه ولوېد، او بیچاره ښځه په یو اړخ شوه او بل ماشوم یې د ځان لاندې شو. د ماشومې پښه یې ورژوبله کړه. بېرته پورته شوم او هڅه مې وکړه چې د هغه روح خدای ته یوسم؛ خو باد زه منع کړم او وزرونه مې کاره شول او ولوېدم. د ښځې روح خدای ته یوازې پورته شو. زه هم بېرته ځمکې ته ولوېدم.

۱۱

اوس سیمون او ماتریونا پوه شول چې هغه څوک چې هغوی سره دومره وخت په یو ځای ژوند وکړ او ورته یې خوراک او څښاک ورکړل څوک دی. هغوی د خوشحالی ژړا وکړه. پرنیټې ورته داسې وویل: «په ځمکه کې یوازې او لغړ وم. تر هغه پورې چې انسان شوم، د انسانانو په هېڅ اړتیاوو نه پوهېدم. نه په سږو پوهېدم، نه په ولږې او نه په تنډې. خو وری وم او لږ پاتې و چې د یخ نه کنگل شم. خو نه پوهېدم چې څه وکړم. په لاره کې مې یو عبادتځای ولید چې د خدای په نامه جوړ شوی و. ما وغوښتل چې هلته پناه یوسم. خو د عبادتځي دروازه تړلې وه او هلته تللای و نه شوم. ځکه نو د عبادتځي شا ته ولاړم او هڅه مې وکړه چې څومره چې کولای شم له باده خوندي پاتې شم. بیا ماښام شو. زه هم وری وم هم ډېر یخ وهلی وم او هم په درد کې وم. ناڅاپه مې ولید چې یو څوک له لارې تېرېږي. یو جوړه زاړه بوټونه یې په لاس کې و او ځان سره په لوړ غږ غږېده. ما د هغه په مخ کې مرگی ولید. له هغه راهیسې چې انسان شوی وم، دا لومړی ځل و چې د یو سږي له مرگيه ډک مخ مې ولید. ستا مخ ډېر بد ښکارېده. ځکه نو ما خپل مخ بل اړخ ته واړو. بیا مې ستا غږ واورېد چې شکایت دې کوه چې څنگه به پرته له پوستینه ژمی تېروم. ما ځان سره ویل: «زه د سږو او ولږې له کبله مخ په مړ کېدو یم او دا سږی یوازې د دې په فکر

دی چې څنگه پوستین واخلي. نه هغه ما سره مرسته نشي کولای.»
کله چې تا زه ولیدم خپلې ورېزې دې پورته کړې او لا نور هم وپروونکی شوې. داسې دې ښکاره کړ چې زه دې نه یم لیدلی. هغه وخت ډېر ناهیلی شوی وم، خو ناڅاپه مې ولید چې بېرته راوگرځېدې. ککره مې پورته کړه خو ته مې پېژندلای و نه شوې. ځکه چې لږ وړاندې مې ستا په څېره کې مرگی لیدلی و خو نور دې مخ له ژوندونه ډک و او ستا په زړه کې مې د خدای جلوه ولیده. راغلي، زه دې وپوښلم او زه دې ځان سره خپل کور ته بوتلم. کله چې کور ته راغلو ستا ښځې ماتریونا مور بدرگه کړو او بیا وغږېده. د ښځې څېره دې ستا په پرتله لا نوره هم وېرناکه وه، مرگی یې له خولې بهېده. هغې د مرگی څړیکې په کور کې خپرولې او له دې کبله ما ساه نشوه اخیستی. ماتریونا غوښتل چې ما بېرته بهر کړي. خو زه پوهېدم چې که هغه دا کار وکړي هغه مري. ځکه چې زه پرنسته یم او په دې پوهېدلای شوم. بیا ته ورته د خدای په اړه وغږېدې او ناڅاپه بدله شوه.
هغه مهال چې ماتریونا ما لپاره خواږه راوړل، ورته مې وکتل. نور نو د ماتریونا له ځانه مرگی لېرې شوی و؛ ماتریونا ژوندی. وه او ما د هغې په ځان کې هم د خدای جلوه ولیده.

بیا په لومړي حقیقت باندې پوه شوم. خدای ویلي و چې «پوه شه چې د انسان په زړه کې څه ژوندي دي!» او زه هغه شېبه پوه شوم چې د انسان په زړه کې مینه ژوند کوي! خوشحاله پر دې وم چې خدای ما ته هغه څه وښودل چې ژمنه یې کړې وه خو ما ته یې وښايي. له دې

کبله د لومړي ځل لپاره مې مسکا وکړه. خو لا په هر څه نه وم پوه. لا باید په دې پوهېدم چې انسان ته څه ندي ورکړل شوي او انسان څه سره ژوندی وي.

تاسو سره مې په گډه ژوند وکړ او یو کال تېر شو تر څو یو سړی راغی او داسې بوټونه یې وغوښتل چې په یو کال کې خراب نشي. کله چې هغه ناست و ورته مې وکتل. ناڅاپه مې د هغه په شا کې د دېوال په څوکه کې خپل ملگری ولید. دا ملک الموت و... پرته له ما هېڅ چا هغه پرېښته لیدلای نشوه، خو ما هغه پېژندله او په دې پوهېدم چې وړاندې له دې چې لمر ولوبړي د شتمن سړي ساه اخلي. له ځان سره مې فکر وکړ: «سړی د یو کال وروسته لپاره چمتو والی نیسي خو خبر ندی چې مخکې له ماښامه مري.»

زه هغه وخت د خدای په بلې وینا پوه شوم چې ویل یې: «پوه شه چې بني آدم ته څه ندي ورکړل شوي.»

مخکې له دې پوهېدلی وم چې د بني آدم په ځان کې څه ژوندي دي، اوس هم پوه شوم چې بني آدم ته څه ندي ورکړل شوي. دا دویم ځل و چې مسکی شوم. دا د دې لپاره چې هم خپل ملگری پرېښته مې ولیده او هم په دویم حقیقت پوه شوم.

خو لا هم په ټولو حقیقتونو پوه نه وم. لا نه پوهېدم چې بني آدم څه سره ژوندي دي. په همدې توگه مې ژوند ته ادامه ورکړ تر هغه چې

خدای راته وروستی حقیقت ونبود. په شپږم کال کې غبررولي انجونې او یوه ښځه راغلل؛ کله چې ما انجونې ولیدې هغوی مې وپېژندې. ما اورېدلي و چې هغوی څنگه ژوندی پاتې شوې وي. وروسته له دې چې ښځې کیسه وکړه ما داسې فکر وکړ: «د دوی مور زاری کولې چې ماشومان به یې بېوزله شي. هغې دا ویل چې ماشومان پرته له مور او پلاره ژوند کولای نشي، ما هم پرې باور کړی و؛ حال دا چې یوې پردی ښځې هغوی ساتلي او لوی کړي دي.»

دا ماشومان د هغې ښځې نه و خو هغوی سره یې ډېره مینه درلوده. او بیا د هغوی لپاره یې اوبنکې هم تویې کړې. هغه مهال مې د هغې په منځ کې د خدای څرېکه ولیده او پوه شوم چې انسانان څه سره ژوندي دي. خدای ما ته درېیم حقیقت ونبود او زما گناه یې وبخښله. له دې لامله مې درېیم ځل مسکا وکړه.

۱۲

د پرېنستي وينا پای ته ورسېده. د هغه په ځان باندې ځلانده رڼا چاپېره شوه. نور نو هغه ته ليدل ناشونې و، غږ يې لا نور هم غور شو، غږ يې داسې و لکه له جنته چې راځي.

پرېنستي دا ويل: «په دې پوه شوم چې انسانان د مينې لپاره ژوندي دي.»

هغې مور ته دا پوهه نه وه ورکړل شوې چې په ماشومانو يې څه کيږي. او نه هغه شتمن سړی په دې پوهېده چې څه ته اړتيا لري. نه پوهېده چې بوټونو ته اړتيا لري که خپل مړي لپاره خپليو ته. د دې پوهېدل هغه څه دي چې هېڅ انسان ته ندي ورکړل شوي.

په دومره موده کې زه هم د نورو انسانانو په شان وم. وسه مې نه درلوده چې ځان خوندي وساتم؛ خوزه ځکه ژوندی پاتې شوم چې د يو مسافر په زړه کې مينه وه او هم هغه، هم د هغه بڼځې په ما رحم وکړ او ما سره يې مينه وکړه.

هغه يتيماني ژوندی پاتې وې، خو د دې لامل دا نه و چې د هغوی مور ورسره وه. بلکې د يوې پردۍ د مينې له کبله ژوندی پاتې وې. انسانان يوازې د ځان لپاره ژوند نه کوي، انسانان په هغې مينې چې

په زړه کې یې شتون لري ژوندي دي.

پخوا په دې پوهېدم چې خدای ځکه انسانانو ته ژوند ورکړی چې غواړي هغوی ژوند وکړي. خو اوس لا په ډېر څه پوهېږم. اوس په دې پوهېږم چې خدای نه غواړي چې انسانان له یوبله بېل ژوند وکړي. د همدې لپاره خدای نه څرگندوي چې هر انسان د خپل ځان لپاره څه ته اړتیا لري، خدای دومره غواړي چې انسانان په گډه ژوند وکړي او دا هر یو ته د اړتیا وړ په اندازه ښايي.

زه پوه شوم چې آن سړی که ډېر مغرور هم وي بیا هم د مینې لپاره ژوند کوي! څوک چې د مینې خاوند وي هغه د خدای په منځ کې وي او د خدای یوه څړیکه هم د هغه په منځ کې وي. ځکه چې خدای سراسر مینه ده.»

پرښتې دعا وکړه، وروسته بیا کوډله ځای پر ځای وښورېده. چت پرانیستل شو او له ځمکې تر آسمانه یوه برېښیزه کرښه پورته شوه. سیمون، د هغه ښځه او ماشومان یې د سجدې په شان ټیټ شوي. د پرښتې په ملا وزرونه پیدا شول. وروسته بیا کله چې سیمون په هوښ راغی د هغوی کوډله خپل پخواني حالت ته راگرځېدلې وه او پرته له هغه او کورنۍ یې بل هېڅ چا شتون ندرلود.

درې پوښتنې

په پخواوو زمانو کې یو پاچا و. هغه فکر کاوه چې که د هر څه د پیل تر ټولو سمه لار وموندي، چا ته غوړ ونیسي او د چا له اورېدو څخه ډډه وکړي او کوم کار مخکې له ټولو وکړي؛ نو په هېڅ کار کې به ناکامه نشي.

خپل د پاچاهۍ گوت گوت ته یې قاصدان ولېږل. ویل یې چې که هر چا ما ته د هر کار سم مهال وښوده، تر ټولو اړین خلک یې وموندل او تر ټولو مهم کار چې باید وکړم وښوده، هغه ته به یوه ډېره لویه ډالۍ ورکړم.

پوه خلک د پاچا دربار ته ورغلل او د هغه پوښتنو ته یې بېلابېل ځوابونه وړاندې کړل.

لومړۍ پوښتنې ته د ځواب په توگه وویل شول چې د هرې چارې کره وخت حسابولو لپاره انسان باید خپل ورځې، میاشتې او کلونه مخکې له مخکې پلان کړي او بیا همغه پلان سره سم ژوند وکړي. یوازې په دې ډول انسان کولای شي چې د هرې چارې لپاره کره وخت ومومي. نورو بیا دا وویل چې دا ناشونې ده چې د هرې چارې لپاره سم وخت حساب شي. خو انسان کولای شي چې خپل پخوانیو کړنو نه عبرت

واخلي؛ انسان باید هر وخت په دې پام وکړي چې څه ته اړتیا لري او څه لري.

په بلې خوا کې بیا نورو وویل چې انسان نه کولای شي چې د هرې چارې لپاره سم مهال وموندي. خو کېدای شي چې د پوهانو یوه لوړه جرگه جوړه شي خو هغوی ورته د هر څه لپاره سم وخت تنظیم کړي.

نورو بیا دا نیوکه وکړه چې کېدای شي داسې کوم څه هم وي چې په جرگه کې ونه ویل شي او انسان باید پرې یوازې پرېکړه وکړي خو هغه کار وکړي که ونکړي. خو د دې لپاره باید انسان مخکې له مخکې پوه شي چې څه به وشي. او یوازیني کسان چې په دې کولای شي وپوهیږي جادوگران دي. د دې لامله د هرې چارې سم وخت حسابولو لپاره باید جادوگرانو سره مشوره وشي.

دویمې پوښتنې ته هم بېلابېل په همدا شان ځوابونه ورکړل شول. ځینو ویل چې هغه څه چې پاچا ورته تر ټولو زیات اړتیا لري د جرگې غړي دي، ځینو نورو راهبان وښودل او نورو هم سرتیرو باندې ټینګار وکړ.

نو درېیمې پوښتنې ته تر ټولو سم ځواب څه و؟ ځینو ویل چې په نړۍ کې تر ټولو اړین شی پوهه ده. ځینو نورو بیا د جگړې مهارت ووايه، نورو هم دیني عبادت.

ټولو ځوابونو له یو بل څخه توپیر درلود. نو ځکه پاچا هېڅ ځواب هم و نه مانه او هېڅ یو ته یې هم ډالی ورنکړه. خو پاچا غوښتل چې خپلو پوښتنو ته سم ځوابونو وموندي. په یو پوه سږي خبر شو چې په پوهه کې نامي و. هغه له ښار نه لږې او یوازې اوسېده.

دا منزوي سږی ځنگله ته ورته له ونو ډک یو سیمه کې ژوند کوه. هېڅ کله له هغه ځایه څخه بهر نه وته او یوازې عادي خلکو سره یې اړیکې درلودې. له دې کبله پاچا عادي جامې په ځان کړې. بیا مخکې له دې چې د منزوي سږي کور ته ورسېږي خپل آس او ساتونکي یې شا ته ودرول او د هغه څنگ ته یوازې ولاړ.

پاچا د هغه کور ته ورسېد. هغه د خپل کور مخه کې ولاړ و او ځمکه یې کیندله. کله چې هغه پاچا ولید ورته یې سلام ووايه. بیا یې خپل کیندلو ته دوام ورکړ. منزوي سږی ډنگر او ضعیف و، کله چې بېل یې وهه ډېره لږه خاوره یې کیندلای شوه او ساه یې مدام سوزېدله.

پاچا د هغه څنگ ته ولاړ او ورته یې وویل: «راغلی یم چې تا ووینم اې ستره پوهه، ستا نه درې پوښتنې لرم: څنگه کولای شم چې کره کار په کره وخت کې وکړم؟ هغه کسانو ته چې تر ټولو ډېره اړتیا لرم څوک دي تر څو هغوی ته ډېر ارزښت ورکړم؟ کوم کارونه تر ټولو اړین دي تر څو زه ورته ډېر پام وکړم؟»

پوه سړي پاچا ته غوړ ونيو خو هېڅ ځواب يې ورنه کړ. خپل لاس باندې يې لارې تو کړې او بېرته يې بېل په لاس کې واخيست، کيندلو ته يې دوام ورکړ.

پاچا وويل: «ته به سترې شوی يې، بېل ما ته راکړه چې ستا په ځای زه کار وکړم.»

پوه وويل: «مننه!» بېل يې ورکړ او په ځمکه کينېناست.

پاچا د دوه کتونو په اندازه ځمکه وکيندله او ودرېد. خپل پوښتنې يې بياځلې وپوښتې. پوه سړي بيا هم څه و نه ويل. لاس يې وړاندې کړ او بېل يې وغوښت.

«اوس ته دمه ونيسه... پرېرېده چې اوس زه کار وکړم.»

خو پاچا هغه ته بېل ورنه کړ او کيندلو ته يې دوام ورکړ. يو ساعت تېر شو، يو ساعت بل هم تېر شو. لمر د ونو شا ته ورک شو. آخر پاچا بېل په ځمکه ونښلو او ويې ويل:

«اې پوه سړيه، ستا څنگ ته راغلی يم تر څو زما پوښتنو ته ځواب راکړې. که پوښتنو ته مې ځواب نلرې، دا ووايه تر څو زه ولاړ شم.»

پوه سړي وويل: « هغه کس په مندو زموږ خوا ته راځي. وگورو چې دا به څوک وي.»

پاچا خپل شا واروله او ويې ليد چې يو ږيرور سړی له ورايه دې خوا راروان دی. سړي خپلو لاسونو سره خپله گېډه کلکه نيولې وه، له گېډې يې وينې بهېدې. کله چې د دوی څنگ ته ورسېد آه يې ووايه او په ځمکه ولوېد او بې هوښه شو. پاچا او پوه د هغه جامې وباستې. د سړي په گېډه کې لوی تپ و. پاچا څومره چې کولای شول تپ يې ومينځه او خپل او د پوه په دسمالونو يې وټړه. خو لا هم وينه و نه درېده او پاچا څو ځله په وينو ککړ دسمال ويست، په اوبو يې لوند کړ او بېرته يې وټړه. په پای کې وينه ودرېده او سړی په هوښ راغی. د څښلو لپاره يې يو څه وغوښتل. پاچا هغه ته تازه اوبه راوړې او ورته يې ورکړې. په دا حال کې لمر لوېدلی و او هوا لږه لږه سره شوې وه. له همدې کبله پاچا او پوه سړي ټيپي سړی کوډلې ته يووړ او په کټ يې ځملوله. سړی همدا چې په کټ پړبوت سترگې ټيپي کړې او ویده شو؛ پاچا د دومره کار کولو او گرځېدلو وروسته دومره ستړی شوی و چې هغه هم د دروازې خوله کې پروت او هلته ویده شو. منی و نو ځکه شپې ليندې وې. پاچا ټوله شپه ویده و. بيا کله چې سهار وينې شو لومړی يې په ياد نه شو چې چېرته دی... ځان سره يې فکر وکړ چې «دا ږيرور سړی چې زما خوا ته خپل ټيپو سترگو سره گوري او په کټ کې مې هم پروت دی نو څوک دی؟»

رپرور سړي په تیت غږ وویل: «ما وبخښی!»، هغه لیدلی و چې پاچا وینس دی او ورته گوري.

پاچا وویل: «زه خو تاسو نه پېژنم، او داسې کوم څه مو هم ندی کړي چې زه مو وبخښم.»

«هو، تاسو ما نه پېژنئ، خو زه تاسو پېژنم. زه ستاسو دښمن یم او ما قسم خوړلای و چې ستاسو نه غچ واخلم. ځکه چې تاسو زما ورور په دار زړولی و او د هغه ځمکې مو هم غضب کړې وې. ما داسې اټکل کړی و چې تاسو به د پوه سړي څنگ ته یوازې راشی. د دې لپاره ما هوډ کړی و چې کله چې تاسو بېرته گرځی، زه به مو وژنم. خو ورځ تېره شوه او تاسو بېرته و نه گرځېدی. په همدې توگه غوښتل مې چې تاسو وموندم. بیا په لاره کې پټ شوم خو ساتونکو سره مو مخامخ شوم. هغوی پوه شول چې زه پټ شوی یم او زه یې ټپي کړم. له هغوی څخه وتښتېدم خو که تاسو ما سره مرسته نه کوله، زه به د وینې زیان له کبله اوس مړ وم. ما غوښتل چې تاسو ووژنم خو تاسو زما ژوند وژغوره. اوس که مې ژوندی پرېږدی او که غواړی، غواړم چې ستاسو تر ټولو وفادار غلام شم. ټوله اولاده به مې هم ستاسو غلامان شي! ما وبخښی!»

پاچا ډېر خوښ و چې خپل دښمن سره په دومره آسانه پخلا او ملگری شو. نه یوازې دا چې هغه یې وبخښه، بلکې هغه یې خپل ساتونکو

سره مانی. ته ولېره تر څو ځانگړی رنځورگر یې د هغه درملنه وکړي. دا ژمنه یې هم ورسره وکړه چې ځمکې یې ورته بېرته ورکوي.

پاچا ټپي سړی ولېره او هغه کیندل شوي ځای ته بېرته ولاړ. پوه سړی یې ولټو. غوښتل یې چې مخکې له دې چې ولاړ شي د خپلو پوښتنو ځواب لپاره ورته زاری وکړي. پوه هلته و او په هغه پټي چې پرون یې کیندلی و تخمونه پاشل.

پاچا ورته نږدې شو او ویې ویل:

«درته د وروستي ځل لپاره زاری کوم، هیله کوم پوښتنو ته مې ځواب راکړه اې پوهه سړیه!»

پوه وویل: «ما خو ستا پوښتنو ته ځواب درکړ!» سړی ټیټ و او لکه دې ښکارېده چې پاچا لپاره ټیټ شوی.

پاچا وپوښت: «څنگه دې ځواب راکړ؟» «یعنې څه؟»

پوه بیا وویل: «نه گورې؟ که پرون دې زما په کمزورتیا زړه نه و سوزېدای، زما لپاره دې دا پټي نه کیدلای او همداسې په خپل لار تللای وای، هغه سړي به خامخا په تا برید کاوه او تا به بیا خامخا دا آرمان کوه چې کاشکې له ما سره پانې وای. تر ټولو اړین وخت هغه و

چې تا دا پتې وکیندل. زه تر ټولو اړین کس وم. زما لپاره نښگڼه کول هم ستا تر ټولو اړین کار و.

وروسته بیا کله چې سږی راغی، تر ټولو اړین وخت هغه و چې هغه دې وساته، ځکه چې که تا د هغه پرهرونه تړلي نه وای، هغه به مړ کېده او تا سره به نه پخلا کېده. له دې لامله هغه تر ټولو اړین کس و. څه چې تا هغه لپاره وکړل تر ټولو اړین کار و. دا مه هېروه چې یوازې یو وخت مهم دی: همدا اوس! ځکه چې دا تر ټولو اړین وخت دی او یوازینی وخت دی چې موږ پکښې ځواک لرو. تر ټولو اړین کس، هغه دی چې یې! ځکه چې هېڅوک نه پوهیږي چې له نورو خلکو سره یې اړیکې څنګه مخ ته ځي. تر ټولو اړین کار هم هغه (ځان) ته نښگڼه کول دي، ځکه چې هغه کس یوازې په همدې موخه ستا ژوند ته لېږل شوی دی!»

سورات کې د قهوي دوکان

د هند په سورات ښار کې د قهوي يو دوکان و. هلته د نړۍ له گوټ گوټ څخه سيلانيان يو ځای کېدل او خبرې اترې يې کولې.

يوه ورځ يو فارسي ديني عالم د دې پلورنځي ليدنه وکړه. هغه خپل ټول ژوند خپل د عقيدې په خپرلو وقف کړی و او په همدې اړه يې گڼ شمېر کتابونه لوستي او ليکلي و. د خدای په اړه يې دومره فکر او ليک-لوستونه کړي و چې ماغزه يې گډوډ شوي و او نور يې د خدای په شتون عقیده نه درلوده. کله چې شاه پرې خبر شوی و، له فارسه يې شړلای و.

د ژوند په اوږدو کې يې د خلقت لامل خپرلی و. خو نور يې دومره فکر او ماغزه مغشوش شوي و چې آن خپل منطق يې له لاسه ورکړی و او نور يې په دې چې يو لوړ ځواک دا کاینات اداره کوي عقیده نه درلوده.

دا سړي يو افريقايي غلام درلود چې هر چېرې به ورسره و. دواړه د قهوي دوکان ته ورسېدل. سړی دننه شو او غلام بهر د دروازې په څنډه کې پاتې شو. په يوه کاني کېښناست، د لمر تاوده يې هم پر سر لږېد.

شاوخوا کې یې مچان الوتل او هغه هڅه کوله چې هغوی په خپل لاس
وشرې. فارسي عالم په دوکان کې په یوې څوکۍ کښېناست او ځان
لپاره یې یو پیاله آفیون وغوښت. کله چې آفیون یې وڅښل ماغزه یې
لا نور هم گړندي شول. بیا له دروازې څخه یې خپل غلام ته غږ وکړ،
دروازه پرانیستې وه:

ویې ویل: «اې رزیده غلامه ما ته ووايه! ستا په اند خدای شته که نه
شته؟»

غلام وویل: «خامخا چې شته،» او ژر یې د خپل کمیس لاندې نه یو
د لرگیو بت وباست.

هغه وویل: «دا دی! دا هغه خدای دی چې ما، له زېږدې تر اوسه
ساتي. زما د هېواد ټول خلک په هغې ونې چې دا بت ورنه جوړ شوی
کلکه عقیده لري.»

د عالم او د هغه د غلام دا خبرې په دوکان کې د شته نورو خلکو له
خوا په حیرانتیا واورېدل شوې. هغوی د بادار په پوښتنې خورا حیران
شول. خو د هغه د غلام په ځواب لا نور هم هک پک شول.

د دوی په منځ کې یو پنډت و چې د غلام خبرې یې واورېدې او هغه
خوا ته یې مخ کړ. ورته یې وویل:

«اې بدبخته احمقه! آيا شونې ده چې خدای د يو انسان د کميس لاندې وي؟ يوازې يو خدای شتون لري! هغه براهما دی او ټوله نړۍ هم هغه خلق کړې. براهما ځواکمن خدای دی او د هغه رښتيني خادمان چې پندتان دي، د گنج سيند په څنډه کې د هغه لپاره عبادتځايونه جوړ کړي. يوازې هغوی دي چې رښتيني خدای ليدلای شي. زرگونه کاله کيږي چې هر ډول نوبستونه منع ته راغلل خو دې راهبانو خپله عقیده خوندي وساتله. ځکه چې رښتيني خدای براهما هغوی پالي او ساتي.»

پندت په دې شان وغږېد او غوښتل يې چې ټول قانع کړي. خو يو يهود صراف هغه ته دا ډول ځواب ورکړ:

«نه! د رښتيني خدای عبادتځای په هند کې ندى. پندتان هم خدای نه پالي. رښتيني خدای د پندتانو خدای نه بلکې د ابراهيم، اسحاق او يعقوب خدای دی. هغه پرته له بني اسرائيله - چې ټاکل شوي دي - بل هېڅوک نه ژغوري. د نړۍ له پيله څخه تر ننه زموږ ولس د هغه تر ټولو گران اولادونه دي. که څه هم موږ په نړۍ کې تيت يو خو دا د خدای آزمويڼه ده؛ خدای ژمنه کړې چې يوه ورځ به خپل ټول اولادونه په يروشليم (بيت المقدس) کې يو ځای کوي. وروسته بيا د سليمان عبادتځای چې د لرغونې نړۍ تر ټولو لوی پرتمين ځای و، خپل پخوانی برم به بېرته تر لاسه کړي. بيا به اسرائيل په ټولو ولسونو

باندې پاچاهي وکړي.»

یهود داسې وغږېد او په ژړا شو. غوښتل یې چې نور څه هم ووايي. خو یو ایټالیایي میسیونر د هغه خبره پرې کړه.

هغه یهود ته وویل: «څه چې ته وایې سم ندي. ته د خدای په اړه حق نه وایې! ستاسو ولس د نورو ولسونو په پرتله لا ډېر په خدای گران ندی. کېدای شي چې دا د پخوا وختونو لپاره سمه وینا وي. خو خدای زهه سوه کاله مخکې بني اسرائيل، له دې کبله چې هغوی له خدای د امر نه سرغړونه وکړه ورک کړل او په ځمکه یې ووېشل. ځکه چې تاسو نه پرېږدئ چې بل څوک ستاسو په عقیدې ننوځي. تاسو خدای په غوسه کړ. خدای هېڅ ولس له بل ولسه نه غوره کوي. خو هر څوک چې غواړي هوسامن شي د روم کاتولیک کلیسا ته یې بلي تر څو وژغورل شي.»

د ایټالیوي سړي ویناوې هم په دې توگه پای ته ورسېدې. یو پروټېسټان راهب هم هلته و. د دې خبرو د پاسه سور او سپین شو. کاتولیک میسیونر خوا ته واوږېد او دا یې ووايل:

«ته په کوم اساس وایې چې ژغورنه ستاسو په مذهب کې ده؟ یوازې هغه څوک ژغورل کېږي چې له خدایه د انجیل امرونو سره سم اطاعت کوي.»

وروسته یو ترک چې د سورات په گمرک کې یې کار کاوه او هلته یې چلم څښل، عیسویانو ته یې په ټیټه سترگه ولید او مخ یې هغوی خوا ته واړو.

هغه وویل: «دا عقیدې مو بې ارزښته دي، له ننه دولس سوه کاله وړاندې رښتینې عقیدې د هغه ځای ونيو: هغه د محمد عقیده ده! په دې سترگې نشی پټولای چې د محمد رښتینې عقیده هم په اروپا کې هم په آسیا کې او آن په چین کې لا اوس هم خپرېږي. تاسو خپله وایئ چې خدای یهودان رد کړل او دا هم وایئ چې د دې په پایله کې یهودان خواره شول او د هغوی عقیده نور نه خپرېږي. نو دا ومنئ چې د محمد عقیده رښتینې عقیده ده ځکه چې دا عقیده ورځ تر بلې بریاوې تر لاسه کوي او ډېر په پراخه ځای کې خپرېږي. پرته د خدای وروستي پیغمبر محمد پیروان به هېڅوک و نه ژغورل شي. له هغوی څخه به هم د عمر پیروان وژغورل شي، ځکه چې د علي پیروان په غلطه لار روان دي.»

د علي د مذهب عالم غوښتل چې ورته ځواب ورکړي؛ خو د بېلابېلو عقیدو ځوانانو په منځ کې لویه شخړه منځ ته راغله. حبشي عیسویان، تیبتي بودایان، اسماعیلیان او مجوسیان پکښې و. ټول د خدای او عبادتځایونو په هکله غږ بدل. هر یو خپل هېواد د منلو وړ او د عبادت تر ټولو سم ځای باله.

پرته له یو چینایي سړي چې هلته په یوه گونبه کې غلی ناست و، نور

ټولو چينغې او بغارې وهلې او هر يو خپل د عقيدې څخه دفاع كوله .
دا چينايي د كانفسيوس فلسفې يو زده كوونكى وه. ناست و او چاى
يې څښه، د نورو ويناوې يې اورېدې خو خپله نه غږېد.

د ترك هغه ته پام شو چې غلى ناست و. ورته يې وويل:

«اې زما چينايي ملگره، كولای شې چې زما ويناوې تصديق كړې.
غلى ناست يې خو ډاډه يم چې كه وغږېږې زما له ويناوو به ملاتړ
وكړې. ما له سوادگرو اورېدلي چې ستاسو هېواد ته گنډ شمېر دينونه
تللي خو د چين خلكو د نورو دينونو په پرتله د محمد عقیده په بڼه
سترگه ويني او خپل په خوښه يې مني. زما ويناوې تصديق كړه او د
لوى خداى او د هغه رسول محمد په هكله خپل اندونه مور سره شريك
كړه.»

نورو هم چينايي ته مخ واړو او ويل يې: «هو، ووايه تر څو د موضوع په
اړه ستاسو اندونه هم واوړو.»

چينايي سړي خپل سترگې پټې كړې او يو موده يې فكر وكړ. وروسته
يې بېرته پرانيستې او خپل لاسونه يې خپل په لسټونو كې ننه اېستل
كړل او په سينه باندې يې دواړه يو ځاى كړل. همدا شان يې په خورا
آرامه غږ خبرې پيل كړې:

«بناغليو، ما ته داسې بريښي چې هغه څه چې د انسانانو منځ كې د

عقیدې په اړه د توافق په لاره کې خنډ دی، کبر دی. که غواړئ چې ما واورئ غواړم چې د بېلگې په توګه تاسو ته یوه کیسه ووايم.

زه له چینه دلته په یو انګرېزي کښتۍ کې راغلم. دا کښتۍ د نړۍ په ګوټ ګوټ کې ګرځېده. کله چې مور سفر کوه د منزل پر مهال د ساماترا ټاپو پر لويديز پلو ودرېدو څو خوږې اوبه ومومو. مازدیګر و او یو څو تنه مو د ناریال د ونو سیوري لاندې کښېناستو. د ځایي کلي څخه هم لیرې نه وو. مور له بېلابېلو ولسونو څخه جوړه ډله وو.

کله چې مور هلته ناست وو څنګ ته مو یو ړوند سړی راغی. وروسته بیا پوه شوو چې د هغه د ړوندېدو لامل ډېره موده لمر ته کتل و. غوښتل یې پوه شي چې لمر څه دی. د دې لپاره یې مدام د لمر رڼا تعقیبوله. د دې یوازینۍ پایله دا وه چې هغه یې ړوند کړ.

ځان سره یې داسې ویل:

«د لمر رڼا مایع نده؛ که هغه مایع وای له یوې لوبښې نه به بلې لوبښې ته اچول کېده او هغه به لکه اوبو له یوه ځایه بل ځای ته انتقالېده. اور هم ندى، که داسې وای اوبو سره به ګلېدای. دا رڼا خو روح هم نه شي کېدای، ځکه چې په سترګه لیدل کېږي. ماده پدې نده چې د خوځېدلو او په لاس نیولو نده. د لمر رڼا مایع نده، اور نده، روح نده او ماده نده... هېڅ څه نده!»

هغه په دې توګه فکر کاوه او د دې په پایله کې یې خپل لید له لاسه

ورکړی و. کله چې ږوند شو په دې قانع شو چې لمر هېڅ شتون نلري.

ږوند سږي سره یو غلام هم و. هغه خپل بادار د ناریال ونې لاندې سیوري ته کښېناوه بیا یې له ځمکې څخه یو ناریال واخیست او له هغه یې یو څراغ جوړ کړ. د ناریال له پوټکي نه یې یو لرگی مات کړ، بیا یې د ناریال غوړ هم په پوټکي کې واړول او لرگی یې په هغه کې ومنډه.

غلام دا په ناستې کول، ږوند سږي ژوره ساه واېسته او هغه ته یې دا وویل:

«اې غلامه، زه چې درته وایم چې لمر نشته پر حقه نه یم؟ نه گورې چې هره خوا څومره تیاره ده؟ تاسو وایئ چې لمر شتون لري... خو که داسې وي نو هغه څه دی؟»

غلام وویل: «په دې نپوهېږم چې لمر څه دی او دا زما کار هم ندی. خو زه په دې پوهېږم چې رڼا څه ده. ما څراغ جوړ کړ او د دې په مرستې به زه د شپې تا ته خدمت وکړم او په تیاره کې به هر هغه څه چې غواړم موندلای شم.»

غلام د ناریال پوټکی پورته ونيو او داسې یې وویل:

«همدا زما لمر دی!»

يو گود سړی هم په هغه شاوخوا کې و او عصایې په لاس کې وه. هغه هم د غلام خبرې واورېدې او ويې خاندل.

روند سړي ته يې وويل: «کاشکې له بنياده روند وای، هغه مهال به پوهېدې چې لمر څه دی، زه به درته ووايم چې هغه څه دی. لمر له اوره جوړ توپ دی چې هر سهار له سمندر خپري او هر ماښام د ټاپو د غرونو شا ته بېرته لويږي. ټولو دا ليدلی او آن که ستا سترگې هم ړندې دي خامخا پرې پوهېږي.»

يو کب نيونکي دا خبرې واورېدې، ويې ويل:

«خومره ښکاره ده چې هېڅکله له خپل ټاپو نه بهر نه يې وتلای. که گود نه وای او ما غوندې له کښتۍ سره گرځېدلای شواى ته به خامخا پوهېدې چې لمر زموږ د غرونو شا کې نه لويږي، هر سهار په سمندر کې خپري او هره شپه په سمندر کې لويږي. څه چې زه درته وایم سم دي، ځکه چې زه هره ورځ دا په خپلو سترگو وينم.»

بيا زموږ له ډلې يو هندي د هغه خبره پرې کړه:

«زه خو هک پک پاتې يم چې منطقي خلک څنگه داسې غږېدای شي. څنگه کېدای شي چې له اوره جوړ يو توپ په اوبو کې ډوب شي خو مړ نشي؟ لمر له اوره جوړ توپ ندی؛ لمر يو خدای دی! نوم يې دېوا دی او د سرو زرو نه جوړ د مانو غره په خوا کې د يو گاډۍ په

منځ کې تل تاوېږي. کله هم نجس ماران لکه راگو او کاتوپه دېوا یرغل کوي او هغه خوري او له دې لامله نړۍ تیاره کیږي. خوبیا زموږ راهبان د خدای خوشې کېدو لپاره دعاگانې کوي او بیا خوشې کیږي. جاهلان چې آن له خپل ټاپو څخه بهر ندي وتلي فکر کوي چې لمر یوازې د هغوی په هېواد باندې تاوېږي.»

وروسته بیا د بېړۍ خاوند یو مصری وغږېد:

«نه... تاسو غلط وایئ. لمر کوم خدای ندی او یوازې په هند او د سرو زرو غره باندې هم نه تاوېږي. زه ډېر ځلې تور سمندر او عرب سمندر ته سره تللی یم. د دې تر څنګ ماډاګاسکار او فلیپین ته هم تللی یم. لمر ټوله نړۍ روښانوي، نه یوازې هندوستان. لمر د کوم غره په خوا کې نه تاوېږي. خو په ختیځ کې له جاپانه خپري او تر لویدیزه انګرېزي ټاپو گانو پورې ځي او هلته لویږي. د همدې لپاره جاپانیان خپل هېواد ته نیپون وایي. د دې معنا د لمر د ختلو ځای دی. په دې ځکه پوهېږم چې هم مې خپله لیدلي او هم مې له خپل نیکه نه چې د سمندر تر پایه پورې تللی و اورېدلي دي.»

غوښتل یې چې ادامه ورکړي خو د بېړیو خاوند یو انګرېز وغږېد.

ویې ویل: «هېڅ بل هېواد لکه انګلستان نشي کولای چې د لمر حرکت تعقیب کړي. ټول انګرېزان په دې پوهیږي. لمر له هېڅ ځایه

نه خیري او په هېڅ ځای کې نه لویږي. لمر مدام د ځمکې په خوا کې تاویږي. له دې نه ډاډه اوسئ، ځکه چې مور انگرېزان ټولې نړۍ ته تللي یو خو هېڅ داسې ځای نه و چې لمر وسره ټکر وکړي یا ویې نیسي. هر چېرې چې ولاړو لمر ورځ ځان نبوده او د شپې یې ځان پټوه. څرنگه چې دلته دی.»

بیا انگرېز یو لرگی واخیست او په رېگو باندې یې دایرې وکارلې، هڅه یې وکړه چې د په آسمان کې د لمر حرکت تشریح کړي. خو هغه و نه کولای شو چې سم تشریح وکړي. د بېرۍ کپتان ته واورېد او داسې یې وویل:

«دا سړی په دې اړه زما نه ډېر پوهیږي. هغه به دا موضوع لا نوره په سمه توګه تشریح کړي.»

کپتان هونبیار سړی و او د ټولو ویناوې یې له پیله اورېدلې وې او اوس خپله غږېده. ټولو هغه ته وکتل، هغه وویل:

«ټول مو یو بل غولوی. لمر د ځمکې په خوا کې نه تاویږي، بلکې برعکس ځمکه د لمر په خوا کې تاویږي. هر تاوېدل په څلور ویشته ساعتو کې پای ته رسیږي. لمر نه یوازې جاپان، فلیپین او ساماترا؛ بلکې افریقا، اروپا، امریکا او ټوله نړۍ روښانوي. لمر یوازې یو غر، یو ټاپو، یو سمندر او یا یوازې ځمکه نه روښانوي؛ بلکې پرته له ځمکې

نورې سیارې هم روښانوي. که تاسو د خپل د پښو لاندې خاورو ته نه؛ بلکې آسمان ته وگورئ، دا لیدلای شئ. هغه مهال پوهېږئ چې لمر ستاسو یا ستاسو ولس لپاره نه ځلیږي.»

د لوړې پوهې خاوند کپتان داسې ویلي و او وروسته یې سر آسمان ته اړولی او کتلي و.

د عقیدې خبره هم په همدا شان ده. څه چې د انسانانو په منځ کې لانجه او شخړه منځ ته راوړي کبر دی. خبره په لمر او خدای کې یو شان ده.

هر څوک غواړي چې ورته ځانگړی خدای وي. یا لږ تر لږه هېواد لپاره یې یو ځانگړی خدای وي. هر ولس غواړي چې هغه ته خپل په عبادتځي کې ځای ورکړي، خو خدای دومره لوی دی چې په هېڅ ځای کې نه ځایيږي او هېڅ څه نه شي کولای چې هغه ته ځای ورکړي!

آیا معمولي عبادتځايونه کېدای شي د کایناتو عبادتځای سره پرتله شي؟ کوم چې خدای د ټولو انسانانو یوې عقیدې او یو دین په خوا کې راټولولو لپاره جوړ کړی؟

ټول انساني عبادتځي د هغه د مخې جوړ شوي، خو هغه خدای جوړ کړی. هر عبادتځای ځانگړي زینتونه، ښکلې چتون، ځانگړي څراغونه، رسمونه، لویې مجسمې، لیکونه او خطونه، قوانین، قربانيانې

او راهبان لري. خو په کوم عبادتځای کې لکه اقیانوس زینت شته؟ کوم یو کې لکه آسمان چت شته؟ په کوم کې لکه لمر، سپوږمۍ او ستورو څراغونه شته؟ کوم رسامي له مینې او ژوندون څخه ډک، یوبل ته مرستندویو انسانانو سره پرتله کېدای شي؟ چېرې دي هغه اصول چې خدای د بني آدم بڼې لپاره لیکلي؟ چېرې دی داسې کتاب لکه د بني آدم زړه له اخلاصه ډک؟ کومه قرباني هغه سره مساوي ده چې ښې بڼې او سړي د یوبل لپاره یې کوي؟ کومه قربانی خدای ته د انسان زړه سپارلو سره پرتله کېږي؟

خومره چې انسان په خدای فکر وکړي هومره خدای ښه پېژني. خومره چې انسان خدای وپېژني هومره به د هغه ښه والی، زړه سوی او مینه وگوري او تقلید کړي. او په دې توگه به هغه ته نور هم نږدې شي. له دې کبله څوک چې پوه وي چې د لمر رڼا ټوله نړۍ روښانوي باید هغه څوک ملامت و نه گڼي چې په باطلو عقیدو تړلی وي. آن کافر ته هم باید په ټیټه سترگه و نه لیدل شي چې هېڅ کله لمر نه شي لیدای.»

چینایي سړی چې د کانفسیوس فلسفې زده کوونکی و په دا شان وغږېد؛ په دوکان کې ناست ټول خلک غلي شول او نور یې په دې بحث نه کوه چې د چا عقیده سمه ده او د چا ناسمه.

سړي ته څومره ځمکه پکار ده؟

۱

يوه بڼځه د خپل د خور ليدنې ته تللې وه. دې په ښار کې ژوند کاوه او خور يې په کلي کې. د کليوالې يوې په پرتله دا لويه وه. مشره خور يو سوداگر سره واده وه، کوچنۍ بيا يو بزگر سره. دواړه خور گانې ناستې وې، چايونه يې خښل او خبرې يې کولې. مشره يوه د ښار ژوند د آسانتياوو څخه وغرېده. دا يې وويل چې هلته څومره خلک دي او هغوی ښکلي جامې اغوندي، د هغه ځي ماشومان هم ښايسته جامې اغوندي او د خوړو له څرنگوالي نه يې ورته وويل. ويل يې چې خلک ډېری وخت تياترونو، نندارتونونو او سيلونو ته ځي.

کوچنۍ خور په غوسه شوه. د خپل خور ښاري ژوند يې خوښ نه و او خپل له کليوال ژونده يې دفاع وکړه.

ويي ويل: «زه هېڅ نه غواړم چې خپل ژوند ستا ژوند سره بدل کړم. کېدای شي چې مور سخت ژوند ولرو خو لږ تر لږه له ستونزو او اندېښنو نه لېرې يو. هو، تاسو زموږ په پرتله په پورته سويه ژوند کوئ»

او زموږ نه ډېرې پیسې هم گټې. خو دا مه هېروه چې کېدای شي په ډېر آسانتیا مو هر څه له لاسه ولاړ شي. دا متل به دې اورېدلی وي چې وايي: «گټه او زیان خور او ورور دي.»

ډېری خلک وروسته له دې چې یو څه موده شتمن شي بیا دومره بېوزله کیږي چې آن خپل د خوړلو ډوډۍ هم نشي موندلای. خو زموږ لاره داسې نده او ډېره خوندي لار ده. ښایي د یو کلیوال ژوند ډېر له شتمندیو ډک نه وي خو بیا هم اوږد ژوند کوي. کېدای شي موږ هېڅکله شتمن نه شو خو هر وخت به یو څه ولرو چې خپله گډه پرې مړه کړو.»

مشرې خور په ملنډو ورته وویل: «هو خامخا. که له خنزیرونو او پسونو سره په گډه ډوډۍ خوړل مو خونښ وي، دا سم انتخاب دی! ته په کوم عصریتوب خبره یې؟ مېړه دې کمبخت له سهاره تر ماسخوتنه لکه مېړي کار کوي. نو که دا ژوند مو غوره وي، همداسې دوام ورکړئ او د ژوند تر پایه د همدو وانښو او تپيو په منځ کې ژوند وکړئ!»

کوچنۍ خور ځواب ورکړ: «خیر دی! په دې کې هېڅ کومه بدې نشته! څاروي مو کار سختوي خو له بلې خوا نه بیا ډاډه او خوندي ژوند لرو. هېڅ چا ته مو سر تپیت ندی. خو تاسو ښاریان په ښارونو کې په زر ډوله گناه گانو اخته یاست؛ ښایي نن هر څه په لاره وي خو سبا ورځ امکان لري چې شیطان دې په مېړه باندې واکمن شي او مېړه دې په قمار، شراب او زنا اخته شي. په ښار کې داسې ډېر جنجالونه شتون

لري!»

د مېړه نوم يې پاخوم و. همغه شپبه د تنور په څنگ کې تود پروت و او د دوی خبرې يې اورېدې.

ځان سره يې داسې فکرونه کول: «هو، بلکل همداسې ده. مور کليوالان له وړکتوبه څخه دومره ډېر ځمکو او کرلو رېبلو سره بوخت يو چې داسې کارونو ته فکر کولو لپاره مو هېڅ وخت نه پاتې کېږي. زمور يوازینی ستونزه دا ده چې کافي ځمکه نلرو. که مې کافي ځمکه درلوده آن د شيطان نه به هم نه ډارېدم.»

بنځو خپل چايونه وڅښل، بيا د کميسنو په هکله يو څه وغږېد او پيالې يې ومينځلې. بيا بيدې شوې.

خو شيطان د تنور شاته پټ و او څه چې وويل شول يې واورېدل. شيطان ډېر خوشحاله پر دې شو چې ويې کولای شو په کليوالي بنځې باندې يې مېړه وستايي، بيا د پاخوم په فکرونو هم ډېر خوشحاله شو.»

شيطان ځان سره وويل: «ډېر ښه، څومره ځمکه چې ته غواړې درته درکړل کېږي خو د دې په بدل کې دې زه خپل په واک کې نيسم.»

۲

د دې کوچني کلي په نيردو کې يوې ښځې ژوند کاوه چې د درې سوه جريبو ځمکو خاونده وه. پخوا به هغې نورو کليوالو سره ډېر ښه چلند کاوه خو له هغې مودې راهيسې چې هغې يو ناظر نيولی و، ناظر يې مدام په خلکو پورونه باندې اړول. پاخوم سره له دې چې ډېر پام درلود خو بيا هم تل به يې آسونه، غواگانې او پسونه د ښځې پټيو ته دننه کېدل او د هغه بوتې يې خرابولې او واخه يې ورته خوړل. همدې لپاره ناظر هغه تل جریمه کاوه.

يو ځل پاخوم جریمې ورکړې، خوا بدی شو او کور ته غوسه ولاړ. خپلې کورنۍ سره يې هم بد چلند وکړ. د مني په اوږدو کې ناظر سره ډېر په جنجال اخته و. نو کله چې ژمی راغی ډېر خوشحاله و چې خاوري يې په تېبله کې بنديري. خاوري بهر وتلای نه شول او جنجالونه کم شول.

ژمی کې په ټول کلي کې دا آوازې غوږ په غوږ کېدې چې زړه ښځه خپل ځمکې خرخوي او د هغه په گاونډ کې د سراي خاوند غوښتل چې دا ځمکې واخلي. کله چې کليوالو دا واورېدل وارخطا شول.

هغوی داسې ويل: «که سرايوان دا ځمکې واخلي موږ ته به د ناظر نه

هم ډېر جنجال جوړ کړي. مور ټول د ځمکو په حاصل تړلي يو.»
په دې توگه کليوالان د خپلو ځمکو په استازيتوب زړې بنځې څخه ولاړل او هغې ته يې وويل چې خپلې ځمکې سرايوان ته خرڅې نه کړي. دوی ورته لا ډېرې پيسې وړاندیز کړې نو ځکه زړې بنځې خپلې ځمکې دوی ته خرڅې کړې. وروسته کليوالو غوښتل چې د هغې ټولې ځمکې واخلي. په دې توگه به هغوی کولای شول چې ټولو غړو ته په يوه اندازه ځمکې ووېشي. کليوال دوه ځله ټول شول خو په دې هکله پرېکړه وکړې خو هغوی کولای و نه شو چې خبره حل کړي. د هغوی په منځ کې يې شيطان لانجه اچوله، له دې کبله يې توافق و نه کړ او هر يو په يوازيتوب ځمکې واخيستې. دا په دې معنا چې زړه بنځه اړه وه خو هر يو سره جلا جلا موافقه وکړې. خو هغې دا هم ومانه.

بيا پاخوم واورېد چې يو گاونډی يې د زړې بنځې نه پنځوس جريبه ځمکې اخلي او هغې هم ورسره منلي و چې نيمې پيسې اوس او نيمې يې د يو کال په ترڅ کې ورکړي. پاخوم هغه سره بخيلي وکړه. ځان سره يې داسې فکر کاوه: «ته لا دا کار وگوره! ټول په ځمکو کې خپلې برخې اخلي او زه هېڅ هم نشم اخيستلای.» وروسته بيا خپل مېرمن سره وغږېد.

پاخوم ورته وويل: «نور خلک ځمکې اخلي، مور هم بايد لږ تر لږه شل جريبه ځمکه په بيه واخلو. دا ناظر په مور باندې ژوند تريخ کړی، تل په مور باندې پورونه اړوي او تباه کوي مو.»

د دې چرتونه یې وهل چې څنگه ځمکې واخلي. سل ربله نغدي پانگه یې وه، یو آس او نیمې مچۍ یې خپل خرڅې کړې؛ خپل زوی یې بهر ته ولېږد تر څو کار وکړي او مخکې له مخکې یې د هغه معاش واخیست، نورې پیسې یې له خپل اوسني نه پور واخیستل. همداسې یې د ځمکو اخیستو نیمې پیسې وموندې.

پاخوم د څلوېښتو جریبو مزرعه غوره کړه. د دې کرنیزې مزرعې یوه برخه ځنگل هم و. پاخوم ولاړ تر څو زړې ښځې سره بیه وټاکي او ورسره چنې ووهي. ښځې سره یې توافق وکړ او دواړو قول ورکړ. پاخوم وار له مخه یو څه پیسې ورکړې. بیا په گډه ښار ته ولاړل او قواله یې لاسلیک کړه. توافق شو چې نیمې پیسې اوس او نیمې یې د دوه کالو په اوږدو کې ورکړي.

نور نو پاخوم خپله د ځمکو خاوند و. په پور یې تخم واخیست او په ځمکو یې وپاشه. حاصل خورا ښه و او د یو کال په اوږدو کې یې هم د زړې ښځې او هم د خپل اوسني ټول پورونه بېرته ورکړل. په دې توگه نور د ځمکو خاوند و او خپل په ځمکه یې کرل او رېبل او خپله گله یې خپل په اورشوگانو کې خرول. کله چې خپل پټي یې لیدل زړه پرې یې خوشحالبده. هغو گلونه او چمنونه ورته له نورو توپیر درلود چې په خپلو ځمکو کې یې وده کړې وه. پخوا کله چې له دې ځایه تېرېده، ټول ورته په یو شان ښکارېدل خو اوس کله چې خپله ځمکه یې لیده ډېر توپیر یې کته.

۳

پاخوم ډېر خوشحاله و. خو یوازې د دې نه اندېښمن و چې گاونډیان یې د جوارو پټیو او اورشو گانو ته ننوتل. هغه هڅه وکړه چې هغوی په سمه ژبه منع کړي. خو هغوی و نه درېدل او دې ته یې دوام ورکړ. آن نورو بزگرانو هم خپل آسونه او غواگانې د هغه پر ځمکو باندې خوشې کول. پاخوم هر ځل هغوی بېرته اېستل او د هغوی خاوندان یې هم بخښل. هغه ډېره موده داسې وکړل او هېڅ چا سره یې لاندې و نه کړه. خو آخر یې حوصله پای ته ورسېده او په ځایي محکمه کې یې له هغوی څخه شکایت وکړ. پاخوم پوهېده چې هغوی کوم بد نیت نلري او د هغوی دا کار له دې لامله دی چې هغوی هم هیله درلوده خو د ځمکو خاوندان شي. خو ځان سره یې ویل:

«نه شم کولای چې په دې کارونو باندې سترگې پټې کړم. که نه څه چې لرم ټول به ویجاړ شي. هغوی یو درس ته اړتیا لري.»

په همدې توگه یې شکایت وکړ او هغوی ته یې درس وښود؛ دوه-درې بزگره جریمه شول. د پاخوم گاونډیان بیا یو څه موده وروسته د هغه په مقابل کې کینه ونيوله او نور نو هغوی په زوره خپلې گلې د پاخوم ځمکو ته ننه اېستې. آن یو سړی په نیمه شپه کې د پاخوم پټیو ته ننوت او د سنځلو پنځه کوچنۍ ونې یې ورماتې کړې. کله چې سهار

پاخوم له هغه ځایه تېرېده یو تک سپین توکي ته یې پام شو. کله چې هغه نږدې شو ویې لید چې ونې نږدلي دي او د ونو رینسې هم په ځمکې لوېدلي دي. ډېر په غوسه شو.

ځان سره یې ویل: «که یوه ونه یې نړوله څه نه و خو دا لنډغر یو بلا ونې نړولي دي. که هر چا چې دا کار کړی وي ومومم، هغه نه پرېږدم!»

ځان سره یې فکرونه کول چې دا به د چا کار وي. بیا یې فکر وکړ: «دا کار هرو مرو د سیمون دی... نور هېڅوک داسې یو کار نکوي.» له دې کبله ولاړ تر څو د سیمون کور وڅېړي، خو هېڅ څه یې پیدا نه کړل او یوازې یې خپله غوسه ډېره کړه. خو لا هم یې ډاډ درلود چې دا هر څه سیمون کړي. همدې لپاره یې له هغه څخه په محکمه کې شکایت وکړ. سیمون راوغوښتل شو، دوه ځلې قاضي څخه ولاړل او په پایله کې خوشې شو. ځکه چې پاخوم هېڅ ثبوت ندرلود. پاخوم لا نور هم په غوسه و، خپل غوسه یې د کلي مشرانو او سپینرېورو ته وښوده.

هغه وویل: «تاسو له غلو څخه مدام رشوت اخلئ. که تاسو سپېڅلي خلک وای نه به مو پرېښوده چې غله وتښتي.»

پاخوم په همدې ډول له مشرانو او گاونډیانو سره جگړه وکړه.

پاخوم ته د هغه د کور سوځولو گواښونه وشول. که څه هم هغه ډېرې

ځمکې درلودې خو د پخوا په پرتله یې د خلکو په مخ کې درناوی ډېر لږ شوی و. په همدا حال کې په کلي کې آوازې وې چې ډېر کلیوال به له دې ځایه کډه وکړي.

پاخوم ځان سره ویل: «ضرور ندی چې زه خپلو ځمکو څخه بېل شم. نور کلیوال به مو د کلي نه ولاړ شي او موږ به د لا ډېر ځای خاوندان شو. د هغوی ځمکې هم زه اخلم او خپل مزرعه مې نور هم لویوم. په دا ډول به ډېر راحت ژوند وکړم. اوس مهال خو هسې هم ډېر بڼه ژوند نلرم.»

یوه ورځ پاخوم په کور کې و او یو بزگر چې د یو بل کلي نه د دوی کلي ته راغلی و، د هغه مېلمه شو. هغه په کلي کې شپه تېره کړه او خواړه یې هم وخوړل. پاخوم هغه سره وغږېد او ورنه یې وپوښتل چې له کوم ځایه راغلی. پردي سړي ورته وویل چې ولگا ته نږدې یو کلي څخه راغلی او هلته دنده تر سره کوي. خبرې تودې شوې او همدا شان پردي وویل چې ځښت زیات کسان په ولگا کې ځای پر ځای شوي. د هغه له کلي نه هم ډېر خلک هلته کډه کړې. یوه ډله یې جوړه کړې او هر یو ته پنځه ویشته جریبه ځمکه رسېدلې. ویل یې چې ډېره برکتی ځمکه ده او هر وری د آس په اندازه دی. او دا یې هم وویل چې یو بل کلیوال ځان سره هېڅ هم نه و وړي خو اوس د شپږو آسونو او دوه غویو خاوند دی.

پاخوم چې دا واورېدل زړه يې له خوښيه ډک شو. دا فکر يې وکړ: «زه خو څه مجبور نه يم چې په دا لېرې ځای کې ژوند وکړم. حال دا چې کولای شم په بل ځای کې لا ډېر ښه ژوند ولرم. په دې ځای کې مې ځمکې او کور خرڅوم او په هغه پيسو باندې هلته ژوند پيلوم او هر څه نوي کوم. په دا گڼه گونډه ځای کې مدام سرې په جنجال وي. خو لومړی بايد هلته ولاړ شم او وگورم چې څنگه چل دی.»

اورې کې تيار شو. کښتۍ کې له ولگا څخه تېر شو او شامارا ته ورسېد، وروسته بيا کابو درې سوه ميله پياده ولاړ او خپل مقصد ته ورسېد. د سرې ويناوې رښتيا وې. کليوالو پراخې ځمکې درلودې. هر يو يوازې د ځان لپاره پنځه ويشت جريبه ځمکه درلوده. که چا نورې پيسې درلودلې کولای يې شو چې په ډېره ټيټه بيه نورې ځمکې هم په بيه واخلي.

پاخوم په هر څه ځان پوه کړ او په مني کې بېرته کور ته ولاړه. خپل توکي يې خرڅ کړل. ځمکې يې په گټه خرڅې کړې. کور او ټول څاروي يې هم خرڅ کړل. د ډلې له غړيتوب څخه ووت. تر پسرلي پورې منتظر شو بيا ټولې کورنۍ خپل نوي ټاټوبي ته کډه وکړه.

۴

پاخوم او د هغه کورنۍ خپل نوي کور ته ورسېدل. هغوی په ډله کې د غړیتوب لاسته راوړلو لپاره وړاندیز وکړ. د مشرانو مخ ته ودرېد او د اړتیا وړ اسناد یې وښودل. د مشترکې ځمکې پنځه برخې پاخوم او د هغه کورنۍ ته وقف شوې. دا په ټوله کې یو سلو پنځه ویشت جریبه ځمکه وه. (ټوله ځمکه په یو سیمه کې نه وه، په بېلابېلو سیمو کې وه) او هغه ته جواز ورکړل شو تر څو له ټولگټو اورشوگانو څخه هم گټه واخلي. پاخوم ځان ته ودانۍ ودانه کړه او څاروي یې هم واخیستل. اوس یې د پخوا پر پرتله درې برابره ځمکې درلودې او دلته جوارو ډېر بڼه حاصل درلود. د پخواني ژوند په پرتله یې لس برابره بڼه ژوند کاوه. د کرلو لپاره د ځښتو زیاتو ځمکو خاوند و او څومره یې چې غوښتل څاروي یې ساتلای شول.

پاخوم په لومړیو کې خوشحاله و. خو وروسته یې بیا هم فکر کاوه چې ځمکې یې لږې دي. په لومړي کال کې یې غنم وکرل او ډېر بڼه حاصل یې هم تر لاسه کړ. هغه غوښتل چې د غنمو کرلو ته دوام ورکړي او نور غنم هم وکړي خو د دې لپاره یې د اړتیا وړ ځمکه نه درلوده. ځمکې یې چې درلودې هم د دې لپاره مناسب نه وې. ځکه چې په دې سیمه کې غنم یوازې په قلبه شویو ځمکو کې کرل کېدل.

باید لږ تر لږه دو کاله مخکې وکرل شي او وروسته بیا تر دې چې سبزې شنې شي پاتې کېده او وروسته له هغه یې کولای شول کښت وکړي. ډېر کسانو غوښتل داسې ځمکې تر لاسه کړي خو د هر چا لپاره بس نه وي؛ خلکو په دې اړه لانجې کولې. شتمنو خلکو د غنمو کرلو لپاره غوښتل دا ځمکې واخلي. چا چې وسه نه درلوده غوښتل چې په اجاره یې واخلي خو هم گټه وکړي او هم خپل اجاره ورکړي. پاخوم هم غوښتل چې ډېر غنم وکړي، له دې کبله د یو کال لپاره یې یوه سیمه په اجاره ونيوه. خورا ډېر غنم یې وکرل او ښه حاصل یې هم تر لاسه کړ، خو دا سیمه د کلي نه لږې وه... همدا و چې اړ شو تر څو له لس میله لارې څخه د غنمو حاصل انتقال کړي. څه موده وروسته پاخوم ولید چې ځینې کلیوالو خپل پټي پرېښي او نورو بېلابېلو سیمو ته یې کډه کړې او په همدې توگه شتمن شوي دي. هغه ځان سره داسې فکر وکړ:

«که یو مزرعه په بیه واخلم او په هغه باندې یو کور هم ودان کړم هر څه به سم او ښکلي شي.»

په دې اړه یې ډېر فکر وکړ.

درې کاله همداسې تېر شول، هر کال یې ځمکې یې اجاره کولې او کرل او ربېل یې. موسمونه مناسب و او ښه حاصل یې ترلاسه کاوه. همدا شان هغه پیسې هم ټولولې. کولای یې شو چې په ښه توگه همداسې خپل ژوند مخ ته یوسي خو نور له دې سترې شوی و چې

هر کال د بل چا ځمکې په اجاره ونیسي او نور جنجالونه په غاړه واخلي. چېرته چې ښه ځمکه خرڅېده کلیوالو به هلته هجوم راوړه او سم د لاسه هغه سیمه ډکېده. په لنډه باید وویل شي چې که ژر لاس پکار نشي یو متر ځای هم ورته نه پاتې کېده. په درېیم کال کې هغه او یو بل کلیوال په گډه یو فارم په اجاره ونيو؛ په منځ کې شخړې پيدا شوې ځکه چې ځمکې هسې هم قلبه شوې وې. کلیوالو محکمې ته مراجعه وکړه. په منځ کې شراکت پاتې نه و او هر څه تاوان شول. پاخوم ځان سره فکر کاوه چې «که خپله ځمکه مې وای داسې به نه کېدای. که زه خپلواک وای هېڅ کومه لانجه به منځ ته نه راتله...»

پاخوم د ځمکو په لټه کې شو. د یو زرو درې سوه جریبو ځمکو یو خاوند سره مخ شو. خو بیه یې مناسبه نه وه. هغه په ارزانه بیه اخیستل غوښتل. پاخوم هغه سره چنې ووهلې او په پای کې یو زرو پنځه سوه ربلو باندې توافق وشو. نیمې پیسې به یې اوس او نیمې یې وروسته ورکول. یوازې سند پاتې و چې لاسلیک شي. په همدا مهال کې یو آس لرونکی چې له هغه ځایه تېرېده د پاخوم په کور ودرېد تر څو خپل آس موږ کړي. پاخوم سره یې خبرې وکړې. بیا پاخوم او هغه سره په گډه کښېناستل او چای یې وڅښه. هغه هم د ځمکو خاوند و او ویې ویل چې اوس له هغه ځایه راغلی. هغه وویل چې یو زرو درې سوه جریبه ځمکه یې په زر ربلو اخیستې. پاخوم له هغه څخه نورې پوښتنې هم وکړې او هغه وویل:

«یوازینی شی چې باید سړی وکړي دا دی چې ښې ملگرتیاوې جوړې

کږي. زه د هغوی څخه ولاړم او یو کارتن چای او د سل ربلو په ارزښت جامې او غالی مې وروړاندې کړل. چا چې څښل، هغوی ته مې شراب واخیستل. په دې توگه مې هر جریب د ځمکې د دوه کپیکو په بیه واخیسته.»

بیا یې خپل قواله پاخوم ته وروښوده. پکښې دا لیکلي و:
«ځمکه د سیند په غاړه کې ده، پکښې آن یو ځل هم لاس ندی وهل شوی.»

پاخوم ورنه پرلپسې پوښتنې کولې، پردي سږي دا ځواب ورکړ:
«هلته دومره ډېرې ځمکې دي چې که آن یو کال هم وگرځې بیا هم نه خلاصیږي او هغه ټول د بشکیرانو دي. هغوی لکه پسونه ساده خلک دي او خپل خاورې تقریبا په وړیا ډول خرڅوي.»

پاخوم فکر وکړ:
«دا دی! ولې په زر ربلو یو زرو درې سوه جریبه واخلم او ځان پورور کړم؟ که هلته ولار شم.»

۵

پاخوم پوښتنه وکړه چې څرنگه کولای شي دا سیمې ته ولاړ شي. همدا چې هغه سړی له کوره ولاړه پاخوم هلته تگ لپاره چمتووالی ونيو. ښځه یې په کور کې پاتې شوه تر څو کور وساتي. ځان سره یې خپل نوکر واخیست او په لاره روان شول. په لاره کې د یو بازار څنگ ته ودرېدل او څنگه چې هغه سړي مشوره ورکړې وه یو کارتن چای، شراب او نور توکي یې واخیستل. بیا وروسته له اوه ورځو مزله د بشکیرانو خیمو ځای ته د درې سوه میله واټن په پای کې ورسېدل. هر څه د هغه په شان و چې سوداگر ویلي و. دا خلکو د سیند غاړه کې په پراخو شنو ځمکو کې خیمې جوړې کړې وې او هلته یې ژوند کاوه. هغوی نه ځمکې قلبه کړې وې او نه یې وچه ډوډۍ خوړله. غواگانې او آسونه یې په همدا پراخو شنو ځمکو کې څرل. نر آسونه یې د خیمو شاته بندول او ورځ کې دوه ځله یې ماده آسونه ورڅخه وړل. د ماده آسونو شیدې یې لوشلې او له هغه څخه قمیز لاس ته راوړه. د کلي ټولې چارې ښځو ترسره کولې. سریان به یوازې له نړۍ بېخبره پراته و او قمیز، چای او غوښې یې خوړلې، کار یې نه کاوه. خورا نادانه و او یو کلمه هم په روسي نه پوهېدل خو ښه مزاجه خلک

کله چې پاخوم یې ولید له خپل خیمو نه ووتل او د هغه په شاوخوا کې راټول شول. یو ژباړن پیدا شو او پاخوم د هغه په واسطه بشکیرانو ته وویل چې د ځمکې اخیستو لپاره هلته راغلی. بشکیران په دې ډېر خوښ شول. پاخوم یې بدرگه کړ او هغه یې خپل تر ټولو ښایسته خیمې ته یووړ. هلته یې په یوې جیگې توشکې باندې کښېنوه او خپله یې د هغه شاوخوا کې کښېناستل. هغه لپاره یې چای او قمیز وړاندې کړل، یو پسه یې ضبح کړ او هغه ته یې غوښه مخکې کړه. پاخوم هم خپل ډالۍ گانې له گاډۍ څخه وباستې او لومړی یې چایونه ورته ووبشل. بشکیران په دې ډېر خوښ شول. خپل منځ کې یې ډېرې خبرې وکړې او له ژباړن نه یې وغوښتل څو ویې ژباړي.

ژباړن وویل: «دوی غواړي تا ته ووايي چې ته یې ډېر خوښ شوی یې. دا زموږ دود دی چې باید مېلمه سره ډېر ښه چلند وشي. تا زموږ لپاره ډالۍ گانې راوړي دي او موږ دې خوشحاله کړو. موږ هم تا خوشحالوو. ووايه! څه دې خوښ دي چې تا ته یې درکړو؟»

پاخوم ځواب ورکړ: «ځمکه! زموږ په ځمکو دومره گټه گونډه ده چې مه وایه. نه پکښې سم گل کرلی شې او نه کوم بل بوټی! خو دلته ستاسو ډېرې ځمکې دي او هم ښې ځمکې دي. هېڅکله مې په دې شان ځمکې نه وې لیدلې.»

ژباړن دا وژباړل. بشکیران خپل په منځ کې یو څه موده وغږېدل.

پاخوم نه پوهېده چې هغوی څه وايي خو بنسکاره و چې څه وايي. بیا ناڅاپه غلي شول او پاخوم ته یې وکتل. د ژباړن په وسیله یې وویل:

«د دې ډالۍ گانو په مقابل کې چې تا مور ته راوړي، هر څومره ځمکه چې غواړې اخیستی شې. ته یوازې ووايه چې کوم ځای غواړې؟»

بشکیران یو څه موده نور هم یو بل سره وغږېدل او په منځ کې یې شخړه منځ ته راغله. پاخوم له ژباړن نه وغوښتل تر څو ووايي چې د څه په اړه شخړه منځ ته راغله. هغه وویل چې ځینې یې وايي چې د ځمکو په اړه باید له مشر څخه هم مشوره واخیستل شي او د هغه په نه شتون کې پرېکړه و نه کړي او ځینو نورو هم ویل چې دې ته اړتیا نشته.

۶

کله چې بشکرانو^(۱) پخپل منځ کې لانجه درلوده خیمې ته یو پلن سږي ننوت چې د گیدر پوستین یې پر ځان و. ناڅاپه ټول غلي شول او په پښو ودرېدل. ژباړن دا وویل: «دا زموږ مشر دی.»

پاخوم ژر تر ټولو ښکلي جامې چې په لاس کې یې وې مشر ته وړاندې کړې. لس کیلو چای یې هم وروړاندې کړ. مشر هم ومانه او په خپل کرسی کې کښېناست. په دا مهال کې بشکرانو هغه ته کوم څه وویل. مشر هغوی ته غوږ ونيو او وروسته هغوی یې په خپل سر پوه کړل خو غلي شي. بیا پاخوم ته یې په روسي وویل:

«سمه ده. هره برخه د ځمکو چې غواړې غوره یې کړه؛ موږ ډېرې ځمکې لرو.»

پاخوم ځان سره فکر وکړ: «یعنې څنگه څومره چې غواړم واخلم؟ نو د دې لپاره چې حق مې خوندي شي باید قواله ولرم. که نه یوه ورځ به دوی رانه ټول بېرته واخلي.»

^(۱) په روسیه کې یو ترک تبار قوم

په جگ غږ يې وويل: «ښکلو خبرو څخه مو مننه. هو، تاسو ډېرې ځمکې لرئ خو زه يوازې د دې يوه کوچنۍ برخه غواړم. خو څرنگه به زه ډاډه شم چې همغه ځای په رښتيا زما په واک کې وي؟ آيا نشي کېدای چې ځمکې اندازه کړو بيا قواله واخلم؟ پوهېږئ چې مرگ او ژوند د خدای په لاس کې دی او پوهېږم چې تاسو ښه خلک ياست او دا ما ته راکوئ. خو کېدای شي په چې په راتلونکي کې ستاسو اولادونه زما له اولادونو څخه دا ځمکې بېرته واخلي.»

مشر ورته وويل: «تاسو رښتيا وايئ، څنگه چې تا لپاره مناسب وي همغسې کوو.»

پاخوم خبرو ته دوام ورکړ: «ما واورېدل چې يو سوداگر هم دلته راغلی و او تاسو هغه ته هم يوه برخه ځمکه ورکړې ده. يوه قواله مو ورسره لاسليک کړې وه تر څو ښکاره وي چې هغه د هغو ځمکې خاوند دی. زه هم غواړم په همغه شان وشي...»

مشر د پاخوم په مقصد پوه شو.

ځواب يې ورکړ: «هو، دا په ډېر آسانتيا کيږي. زموږ په منځ کې يو کس په ليک او لوست پوهيږي. هغه به تا سره ښار ته ولاړ شي او په سمه توگه به تا ته قواله جوړه کړي.»

پاخوم وپوښتل: «ښه د ځمکو بیه خومره ده؟»

«بیه تل په یو شان ده: ورځ کې زر ربله.»

پاخوم پوه نشو.

«یوه ورځ کې؟ دا کوم ډول اندازه ده؟ د څو جریبو لپاره؟»

هغه وویل: «زموږ اندازې په دې توگه دي، موږ د ورځو په سر ځمکې پلورو. هغومره ځمکو ته چې په یوه ورځ کې په خپلو پښو ولاړ شي ستا دي او د دې بیه هم ورځ کې زر ربله دي.»

پاخوم هک پک پاتې و .

مشر وویل: «خو کولای شي د یوې ورځ په اوږدو کې د زښتو زیاتو ځمکو خاوند شي.»

بیا یې په جگ غږ وخنډل.

ویې ویل: «ټول به ستا شي، خو په دې کې یو شرط شته: که د لمر لوېدو نه مخکې بېرته هغه ځای ته چې پیل دې کړی رسېدلای و نه شي، هېڅ ځمکه اخیستلای نشي او پیسې دې هم له لاسه ځي.»

«خو زه به څنگه واټن وشمېرم؟»

«دا آسانه دی، هر ځای ته چې غواړې مور څو او هلته درته په تمه کیږو. ځان سره یو بېل واخله او هر څومره په واټن کې چې غواړې ودرېږه او په بېل هغه ځای وکینده. مور به بیا دا کیندل شوي ځایونو ونښلوو څو ستا مزرعې په نښه شي. څومره پراخ ځای چې غواړې غوره یې کړه خو باید مخکې له دې چې لمر ولوېږي هغه ځای ته چې دې شروع کړې وي ورسېږې. بیا څومره ځمکې دې چې په نښه کړې وي ستا کیږي.»

پاخوم ډېر خوشحاله شو. غوښتل یې چې سبا سهار وختي پیل وکړي. لږ نور سره وغږېدل، قمیز یې وڅښه او غوښې یې وخوړې. بیا ماښام شو. هغوی پاخوم لپاره د مرغه له وزره جوړه بستره هواره کړه او وروسته ټول خواړه شول تر څو ویده شي. پرېکړه وشوه چې سبا سهار بیا ټول راټول شي او نښه شوي ځای ته ولاړ شي.

۷

پاخوم د مرغه له وزره جوړ بستره باندې پرېوت خو ویده کېدای و نه شو. د ځمکو په هکله یې فکر کوه:

«خومره به لویه برخه په نښه کړم! یوه ورځ کې پنځه دېرش میله مزل وهلی شم. وروسته به د خومره ډېرو ځمکو خاوند شم! اوسنی خرابې ځمکې مې پلورم بیا دلته رقم رقم بوټې کرم. دوه دانې نورې پیاوړې غواگانې هم اخلم او دوه نور کاریگران هم ورسره نیسم. په یو نیم سل جریبو باندې به کرل وکړم، پاتې ځمکو نه هم خرڅایونه جوړوم.»

پاخوم ټوله شپه وینې پاتې و، یوازې له سهاره وړاندې لږ ویده شو. همدا چې سترگې یې پټې کړې یو خوب یې ولید. په خوب کې یې دا ولید چې په همدې ځیمې کې چې پکښې دی، دی. دباندې نه یې د کوم چا د قهقهه خدا غږ واورېد. غوښتل یې پوه شي چې دا څوک دی، پاڅېد او دباندې ووته. وېې لیدل چې د بشکرانو مشر د ځیمې مخه کې ناست دی او په یوه ساه خاندې. پاخوم د مشر څنگ ته ولاړ او له هغه څخه یې پوښتنه وکړه چې په څه باندې خاندې. خو کله چې نور هم نږدې شو وېې لیدل چې هغه د بشکرانو مشر ندی، دا هغه د پراخو ځمکو خاوند و چې په نږدې وخت کې یې کور ته ورغلی و او هغه ته له ځمکو ځمکو غږېدلی و. همدا چې پاخوم غوښتل څو ورنه وپوښتي: «ډېره موده ده چې دلته په تمه یې؟»، د پاخوم پام شو

چې هغه ندی بلکې هغه د هغه کلیوال دی چې د ولگا له څنگه کلونه وړاندې د پاخوم کور ته تللی و. وروسته بیا هغه ولیدل چې هغه کلیوال هم ندی او هغه شیطان دی. ښایسته او اوږده نوکان یې درلودل او په قهقهه خندېده. د هغه په مخه کې هم یو پښې لوڅی، یخنقاق او پتلون لرونکی سږی پروت و. پاخوم ځیر شو تر څو پوه شي چې هغه سږی چې هلته پروت و څوک دی بیا پوه شو چې هغه ژوندی ندی. دا خپله پاخوم و! په وحشت له خوبه وینئ شو.

ځان سره یې وویل: «سږی څومره عجیبه خوبونه ویني!»

د خیمې خوله خلاصه وه. لمر یې ولید چې نوی خیري. فکر یې وکړ: «د وینېدو وخت دی، د پیل وخت نږدې کیږي.» پاخوم او د هغه کاریگر چمتو شول، کاریگر یې په گاډۍ کې ویده و. بیا پاخوم د ځغاستلو کالي واغوستل او ولاړ تر څو بشکرانو ته خبر ورکړي.

هغه وویل: «د دې وخت ورسېد چې ولاړ شو او ځمکې اندازه کړو.»

بشکران پاڅېدل او چمتو شول، مشر یې هم ورغی. هغوی بیا قمیز وڅښه او پاخوم ته یې هم وړاندیز وکړ خو هغه و نه غوښتل چې وېي وڅښي.

بیا هغه وویل: «راځئ چې ولاړ شو، وخت راوړسېد.»

بشکران راروان شول. څوک يې آسونو سره څوک يې هم گاډيو سره روان و. پاخوم خپل کاريگر سره يو ځای په خپل گاډۍ کې روان و او يوازې يو بېل ورسره و. ځمکو ته ورسېدل، لمر د پاسه تک سور ځلېده. ټول يوې ټيټې غونډۍ ته وختل. د دې ټيټې غونډۍ نوم شيخان و. ټول له خپل گاډيو او آسونو نه بښکته شول او راټول شول. مشر د پاخوم څنگ ته ورغی او خپل لاس سره يې ځمکې په نښه کړې او ويې ويل: «گوره کنه! څه چې په سترگو وينې ټول زموږ دي. ته هم کولای شې چې د دې يوه برخه خپل کړې.»

مشر خپل خولۍ ويسته او په ځمکه يې کښېښوده. بيا هغه وويل: «دا مو نښه ده. له دې ځايه پيل وکړه او بېرته دلته راشه. بيا هر هغه ځای دې چې چارپېر کړی وي ټول ستا کيږي.»

پاخوم پيسې ويستې او د خولۍ پر سر يې کښېښودې. بيا يې خپل کوټ وباسته او يوازې بېقوله کميس يې پر ځان پاتې شو. کمربند يې خپل نښه کلک کړ. په جېب کې يې يو ټوټه ډوډۍ کښېښوده او په ملا کې يې هم خپل د اوبو يو بوتل وښلولو. بوټان يې خپل سم کړل او له خپل کاريگر څخه يې بېل واخيست او پيل لپاره تيار شو. يو څو

شېبې يې فکر وکړ چې د کوم خوا څخه پیل وکړي، هره خوا يې په خوښې وه.

په زړه کې يې وويل: «فرق نه کوي، د لمر په لورې به ولاړ شم.»

مخ يې ختيز خوا ته واړو.

ځان سره يې فکر کاوه: «بايد وخت ضايع نکړم، همدا اوس چې لږ هوا سږه ده ښه دی چې روان شم.»

لا په سپېده دار کې د لمر رڼا ځلېده چې پاخوم لاس په بېل تلل پیل کړ. نه ډېر ورو تلو او نه ډېر گړندی و. وروسته له دې چې سل متره وگرځېد، ودرېد او يو چقري يې وکيند. بيا يې پرې جلگې وپاشلې تر څو هغه ځای نور هم ښکاره وي. بيا يې خپل لارې ته دوام ورکړ. اوس نو بدن يې آموخته شو نو د دې لپاره چټک شو. څه موده وروسته يې يو بل چقري هم وکيند.

پاخوم شاته وکتل. ويې ليد چې په غونډۍ کې خلک ولاړ دي خو سم نه ښکارېدل ځکه چې لمر ډېر ځلېده. يوازې د گاډيو څرخونه يې ليدلای شول. پاخوم اټکل وکړ چې کابو درې ميله يې مزل وهلی. هوا لا نوره هم توده شوه. له دې لامله پاخوم خپل کميس وباسته او په خپل اوږه يې واچو او په همدې توگه روان شو. لمر ته يې وکتل او ځان

سره يې ويل چې د سهارنۍ وخت رسېدلی دی.

«د بېرته تگ لپاره لا ډېر وختي دی. اوس مې بايد بوتان وکارم.»

کينډناست او خپل بوتان يې هم وکارل، بيا يې بوتان په ملا کې وتړل او خپلې لارې ته يې دوام ورکړ. نور نو ډېر په آسانۍ گرځيده.

ځان سره يې ويل: «درې ميله به نور هم مخامخ ولاړ شم، بيا به کين خوا ته تاو شم.»

بيا يې مخامخ وليد او ويې ويل: «هغه سيمه څومره ښکلې ده. هغه ځای له لاسه نه شم ورکولای! هر څومره چې سږي مخکې ځي نورې ښې ځمکې هم مخ ته راځي.»

يو څه موده نور هم مخامخ روان و. بيا يې شاته وکتل او ويې ليد چې نور نو غونډۍ سمه نه ښکاري. خلک مېگتانو ته ورته ښکارېدل.

پاخوم وويل: «آه، په دا لورې ډېر وړاندې شوم. اوس نو بايد بېرته وگرځم. ډېر سترې شوی هم يم او تگي شوی هم يم.»

ودريد او يو لوی چقري يې وکيند. واښه او جلگې يې ورباندې وپاشل. بيا يې خپل بوتل پرانيست او اوبه يې وڅښل. بيا مخامخ کين خوا ته

واوړېد او په هغې لورې وړاندې شو. بوتې جیگې وې او هوا هم ډېره توده وه. پاخوم سترې شوی و. لمر ته یې وکتل او پوه شو چې غرمه ده.

فکر یې وکړ: «بس دی. باید یو څه دمه ونیسم.»

کښېناست او ډوډۍ یې اوبو سره وخوړه خو پرې نه وته. ځکه چې پوهېده چې که پرېوځي خوب یې وړي او بیا وینېدای به نه شي. یو څه نور هم کښېناست بیا بېرته روان شو. لومړی ښه روان و، هغه په دې چې ډوډۍ خوړلو یو څه ځواکمن کړی و. خو هوا بده تاوده وه او د پاخوم خوب هم راته. بیا یې په ماغزو کې دا تېر شول: «یوه گړۍ رنځ لري، خو یو عمر سوکالي ورسره ده.» خپل لارې ته یې دوام ورکړ.

غوښتل یې چې کین خوا ته واوړي خو په ناڅاپه یې یو ناور ولید. ویې وویل: «که دا ځای وانخلم خو نکیري. دې ځي کې ډېره ښه پخته راووځي.» په همدې توگه ناور یې هم په خپلو ځمکو کې گډ کړ او د هغه له کونجه راتاو شو. بیا هلته یې یو بل چقري هم ویست او ټیټې غونډۍ ته یې بیا وکتل. نور نو هېڅ څه ورته نه ښکارېدل. پاخوم د تاوښت له امله گنس شوی و.

پاخوم وویل: «مخکینی ځنډې مې ډېرې پراخې ونيولې، اوسنی ځنډه باید لږ لنډه ونیسم.» بیا یې درېیم کونج په ښه کړ تر څو ورته

سڀڙي په څه باندې ژوندی وي؟! / ۱۰۱

ولار شي. لانونور هم گړندی روان شو. لمر خوا ته يې وکتل. لمر د افق منځ ته رارسېدلی و خو هغه لا تر اوسه آن درېمې څنډې ته نه و رسېدلی. لاس ميله د پايلې ځای څخه لېرې و.

پاخوم وويل: «نه نه، خير دی چې تر اوسه مې ځمکې کړې وږې ونيولې خو اوس بايد په سيده لاره روان شم. که نه مزل مې ډېر اوږدېږي. هڅې نه هم ډېرې ځمکې مې واخيستي.»

په دې شان يې ژر ژر يو بل چقري ويست او د غونډۍ په لور سيده روان شو.

۹

پاخوم غونډۍ خوا ته روان و خو اوس په سختۍ گرځېده. تاودښت پرې ډېر بد اغېز کړی و، لوڅې پخې يې پرهاري او ژوبلې وې. له دې کبله ډېر ناتوانه شوی و. ډېر يې غوښتل چې دمه ونيسي خو اړ و چې مخکې له دې چې لمر ولوېږي، ورسپړي. خو دا شونې نه و. لمر چا ته ماتل نکوي او مخ په لوېدلو و.

هغه وويل: «خدايه! ما سهوه وکړه! کاشکې ما تېروتنه نه کوله او ډېر لېرې نه تللای وای! که ځنډ وشي څه وکړم؟»

غونډۍ ته يې وکتل بيا يې لمر ته وليد. لا اوس هم له موخې نه ډېر لېرې و. لمر مخ په لوېدو و. پاخوم گرځېدلو ته دوام ورکړ. که څه هم گرځېدل ورته سخته تمامېدل خو خومره چې وسه يې درلوده گړندی شو. وړاندې شو خو لا هم له موخې څخه ډېر لېرې و. وځغاسته. هر څه يې په ځمکه واچول؛ بوتان، بوتل، خولۍ... يوازې بېل يې پاتې و چې لکه عصا يې ورنه گټه اخيسته.

بياځلې يې فکر وکړ: «زه به څه وکړم، له حده ډېر څه مې وغوښتل او تړون مې مات کړ. مخکې له دې چې لمر ولوېږي هلته نشم رسېدای.»

سرې په څه باندې ژوندی وي؟! / ۱۰۳

دا وېرې هغه نور هم سترې کړ. پاخوم په منډو و، له خولو يې کميس او پتلون خيشت شوي و، خوله او ژبه يې وچه شوې وه، په يوه ساه و، پنبې يې لکه دا چې د خپل يې نه وي، وې. پاخوم سراسر وېرې چارپېر کړی و او فکر يې کاوه چې مړ کيږي.

سره له دې چې له مرگه وېرېده و نه درېد. ويل يې: «که د دومره مزله وهلو وروسته ودرېرم خلک به وايي چې دا احمق دی.»

و نه درېده، نور هم وځغاست... دومره نږدې شوی و چې آن د بشکرانو غرونه يې اورېدل. دا غرونو هغه يو ځل بيا وپېن کړ. خپل وروستی ځواک يې وښود، نور هم وځغاست.

ډېر لږ پاتې و چې لمر ولوېږي. هوا تکه سره وه. نږدې و چې پاخوم بې هوښه شي! خو پاخوم موخې ته ډېر نږدې شوی و. پاخوم په غونډۍ ولاړ خلک وليدل چې هغه ته لاسونه ښوروي او ورته وايي چې ژر شه. مشر ورته سم ښکارېده. هغه په ځمکه ناست و او هغه خولۍ او پيسې يې په لاس کې و. ناڅاپه د پاخوم خپل خوب په ياد شو.

ځان سره يې دا فکرونه کول: «ځمکې خو ډېرې دي. خو آيا خداى به ما پرېږدي چې پرې ژوند وکړم؟ خپل ژوند مې له لاسه ورکړ! هلته به هېڅکله و نه رسېږم!»

پاخوم لمر ته وکتل. نيمه برخه يې نه ښکارېده او لوېدلې و. څومره

چې يې توان درلود مخکې شو، ځان يې مخکې کاوه تر څو و نه غورځيږي. کله چې غونډۍ ته ورسېد تياره وه. پورته يې وکتل... لمر لوېدلی او ژړل يې. ځان سره يې وایل: «ټولې هڅې مې بې ارزښته شوې.» مخ په درېدو و چې بيا يې د بشکرانو غرونه واورېدل. د هغه دې ته پام شو چې هغوی خو پورته دي او هغوی لپاره لا اوس هم لمر ندی لوېدلی. يوه ژوره ساه يې واخيسته او د غونډۍ خوا ته پورته شو. هغه ځای کې لا رڼايي وه. د غونډۍ په سر ورسېد او خولۍ يې وليده. اوس هم مشر ناست و او په جگ غږ يې خندل. د پاخوم يو ځل بيا خپل خوب په ياد شو. پښې يې نور د کار نه وې او پر مخ ولوېد. لاسونه يې تر خولۍ پورې ورسېدل.

مشر چينغې وکړې: «دا دی د يو ډېری ځمکو خاوند شوې!»

خدمتگار يې ژر په منډو راغی او هڅه يې وکړه چې پاخوم پورته کړي. خو له خولې څخه يې وينې بهېدې. خپل وروستی ساه يې ورکړه. خدمتگار يې هغه بېل واخيست او د هغه لپاره يې قبر وکينده. دوه متره ځمکې د پاخوم لپاره بس شوې وې.

پای

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**